

NOI ȘI MONUMENTELE ISTORICE

GHID DE BUNE PRACTICI

Documentar realizat de M. Spânu, conservator expert

Acest ghid se adresează nespecialiștilor în protecția patrimoniului monumental românesc, deținători și administratori de monumente istorice, instituții și persoane private, altor organizații și entități ale societății civile care, în diferite momente și cu diverse motivații, se află într-o relație importantă, de care depind integritatea și buna funcționare a unui monument istoric.

Acceptarea acestui ABC de bune practici poate pune la adăpost monumentele istorice de inițiative și practici neconforme, care, din necunoștere, fie ele și bine intenționate, pot deveni păguboase. Lucrarea se redactează în acord cu legislația privind protecția monumentelor istorice, reunind și informații și documentări realizate în arealul monumental al județului Suceava.

*Urma civilizației
nu dăunează decât
monumentelor.*

Mircea Eliade

INTRODUCERE

**ORGANIZAȚIA
NAȚIUNILOR UNITE**

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) a propus un plan de protejare a bunurilor culturale și naturale din lume, prin Convenția privind Protecția Patrimoniului Mondial Cultural și Natural, aprobată în 1972.

MONUMENTE ISTORICE
bunuri și locuri care aparțin Patrimoniului Mondial
(Patrimoniul Comun al Umanității)

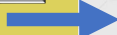
**1199 bunuri și locuri din
168 de țări**

**219 bunuri și locuri
din 30 de țări**

7 bunuri și locuri

20

recomandări
de bună
practică

RBP* I

Să conștientizăm faptul că un monument istoric este unic, este o valoare inestimabilă a umanității, este cea mai prețioasă mărturie materială a evoluției vieții și civilizației pe Pământ.

RBP — recomandări
de bună practică

**BUNURI ȘI LOCURI EUROPENE
AFLATE ÎN PATRIMONIUL DE VALORI UNESCO**

... patrimoniul arhitectural constituie o expresie de neînlocuit a bogăției și a diversității patrimoniului cultural al Europei, o mărturie neprețuită a trecutului nostru și un bun comun al tuturor europenilor.

Convenția de la GRANADA

"Salvarea și protejarea patrimoniului cultural tangibil și intangibil pentru generațiile viitoare pot avea loc doar printr-o articulare consistentă cu dezvoltarea economică, socială și culturală a generațiilor actuale.

Prin urmare, capacitatea generațiilor actuale de a transmite patrimoniul cultural, va depinde de integrarea adecvată a politicilor referitoare la patrimoniul cultural în procesul dezvoltării globale".

(Conferința UNESCO Florența, 1999)

Convenții UNESCO ratificate prin legile:
149/1997; 150/1997; 157/1997; 451/2002

<http://www.cimec.ro/Legislatie/Legislatie-culturala.html#conventii>

 Carta de la Veneția (ICOMOS, 1964);
privind conservarea și restaurarea monumentelor istorice;

 Convenția de la GRANADA (1985)
privind protecția patrimoniului arhitectural al Europei;

 Carta pentru gestiunea patrimoniului arheologic
(ICOMOS, 1990);

 Convenția europeană pentru protecția patrimoniului arheologic,
adoptată la La Valetta, la 16 ianuarie 1992 (Consiliul Europei);

 Carta patrimoniului construit vernacular (ICOMOS, 1999);

Convenția de la GRANADA

Conservarea și restaurarea monumentelor istorice

Fiecare parte se angajează să adopte politici de conservare integrată, care:

- 1. să includă protecția patrimoniului arhitectural printre obiectivele esențiale ale amenajării teritoriului și ale urbanismului și să asigure luarea în considerare a acestui imperativ în diversele stadii de elaborare a planurilor de amenajare și a procedurilor de autorizare a lucrărilor;*
- 2. să promoveze programe de restaurare și de întreținere a patrimoniului arhitectural;*
- 3. să facă din conservarea, animarea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural un element major al politicilor în materie de cultură, de mediu și de amenajare a teritoriului;*
- 4. să favorizeze, atunci când este posibil, în cadrul proceselor de amenajare a teritoriului și de urbanism, conservarea și folosirea clădirilor a căror importanță nu ar justifica o protecție în sensul prevederilor art. 3 paragraful 1 al prezentei convenții, dar care ar prezenta o valoare din punct de vedere al integrării în mediul urban sau rural ori al cadrului de viață;*
- 5. să favorizeze aplicarea și dezvoltarea tehnicilor și materialelor tradiționale, indispensabile pentru viitorul patrimoniului.*

art. 10

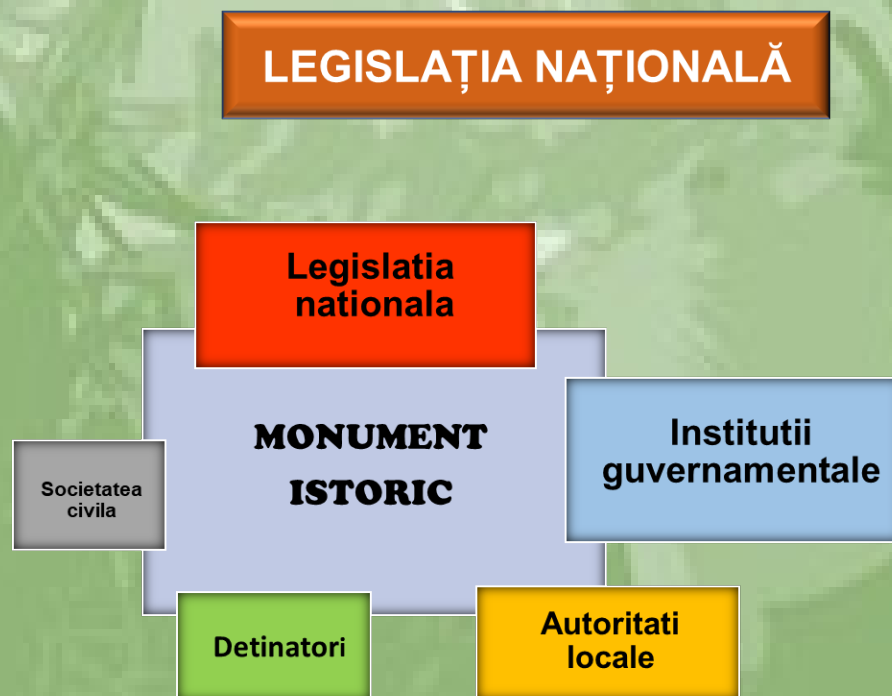
20

recomandări
de bună
practică

RBP II

Existența și funcționarea în siguranță a unui monument istoric sunt inseparabil condiționate de setul de reguli de prevenire, întreținere și intervenție în caz de urgență impuse de instituțiile profesioniste de profil, obligații menite să asigure integritatea și salvagardarea obiectivului.

- **LEGE nr. 422** din 18 iulie **2001** (republicată) privind protejarea monumentelor istorice;
- **LEGE nr. 564** din 19 octombrie 2001 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial;
- **LEGE nr. 5** din 6 martie **2000** privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - zone protejate;
- **LEGE nr. 401/2003** pentru modificarea și completarea Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții;
- **LEGE nr. 468/2003** privind modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice;
- **OG 47 din 2000** privind protejarea monumentelor istorice care fac parte din Lista Patrimoniului Mondial;

Legea 422 din 18 iulie 2001

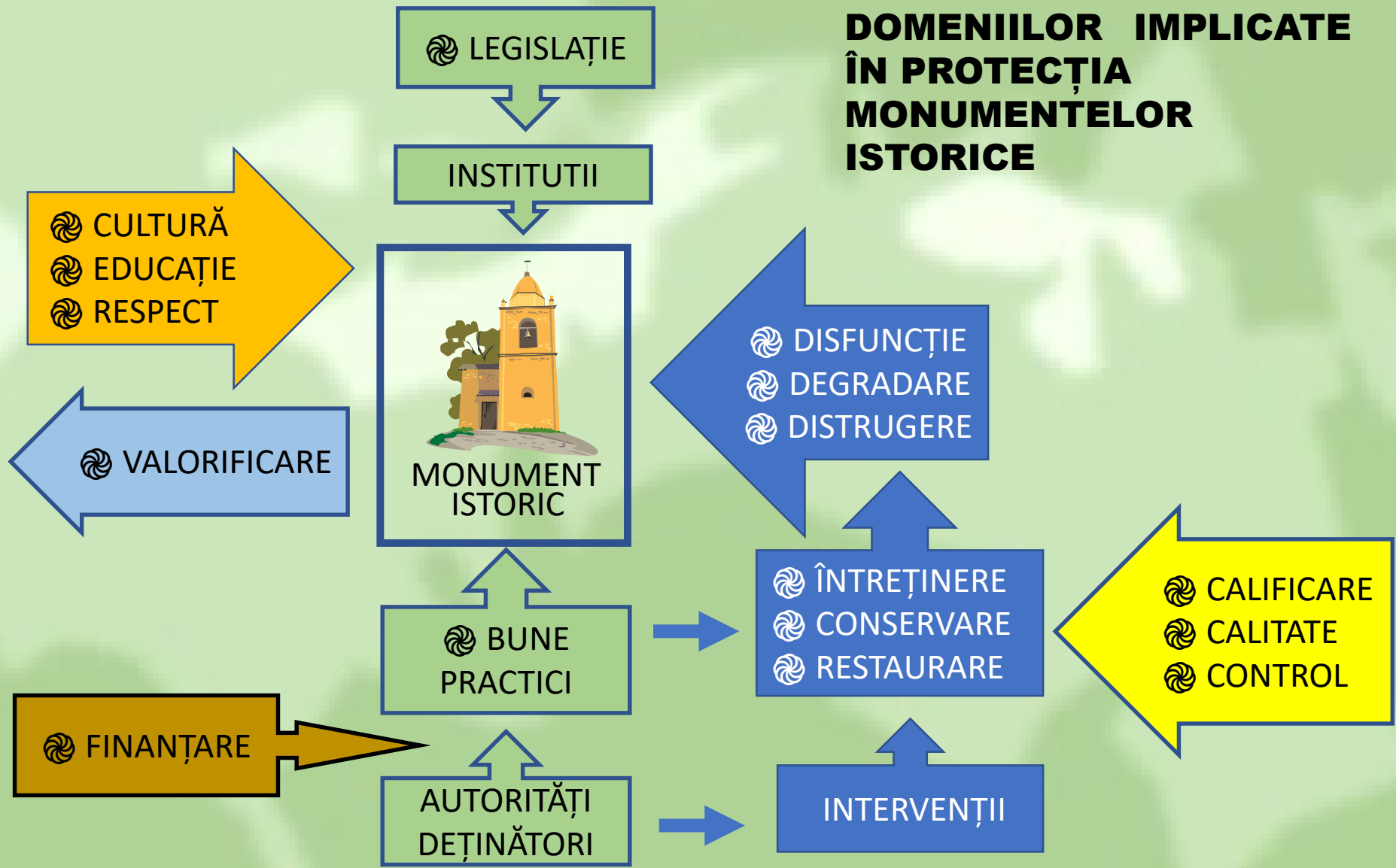
☯ Condițiile în care un bun imobil, poate fi considerat monument istoric, categoriile de monumente istorice, procedura de clasare sau declasare a monumentelor istorice; ☯ regimul juridic al monumentelor istorice care pot aparține: domeniului public sau privat al statului, al județelor, orașelor sau comunelor, fie sunt proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice; ☯ termenele și condițiile exercitării dreptului de preemțiune al statului român asupra monumentelor istorice aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice; ☯ condițiile și acțiunile de intervenție asupra monumentelor istorice; ☯ instituțiile și organismele cu atribuții în domeniul protejării monumentelor și sfera atribuțiilor acestora; ☯ drepturile și obligațiile proprietarilor de monumente; ☯ scutirile și beneficiile de impozitare în privința proprietarilor monumentelor istorice; ☯ atribuțiile autorităților administrației publice locale în domeniul protejării monumentelor; ☯ finanțarea protejării monumentelor istorice; ☯ timbrul monumentelor istorice; ☯ sancțiunile contravenționale și penale

Sumar

Căutare rapidă

art. 1 - art. 7 Prezentarea generală a regimului juridic al monumentelor istorice, bunuri imobile situate suprateran, subteran și subacvatic, garanția statului în protejarea acestora;
art. 8 – art. 11 Clasarea monumentelor istorice, zone de protecție, regimul intervențiilor;
art. 12 – art. 22 Inventarierea monumentelor istorice, procedurile de clasare și declasare, Lista monumentelor istorice;
art. 23 - art. 24 Intervențiile asupra monumentelor istorice;
art. 25 - art. 29 Instituții și organisme de specialitate cu atribuții în protejarea monumentelor istorice;
art. 30 - art. 35 Atribuțiile Comisiei Naționale a Monumentelor și a Comisiilor zonale ale monumentelor istorice;
art. 36 – art. 44 Obligații și drepturi ale proprietarilor de monumente istorice;
art. 45 - art. 48 Atribuțiile autorităților administrației publice locale.
art. 49 – art. 52 Finanțarea protejării monumentelor istorice, timbrul monumentelor istorice.
art. 53 - art. 58 Sancțiuni .

ANSAMBLUL INTERCONECTĂRII DOMENIILOR IMPLICATE ÎN PROTECȚIA MONUMENTELOR ISTORICE

LMI

ROMÂNIA

MONUMENTE ISTORICE ALE UMANITĂȚII

1. Bisericile pictate din nordul Moldovei (1993)
2. Cetățile dacice din Munții Orăștiei (1999)
3. Centrul istoric al Sighișoarei
4. Mănăstirea Hurezi (2012)
5. Sate cu biserici fortificate din Transilvania (1993)
6. Biserici de lemn din Maramureș (1999)
7. Delta Dunării

Categorii: I, II, III, IV

I- arheologie;

II- arhitectură;

III- monumente de for public;

**IV- monumente memoriale/
funerare;**

(a) Ansamblu - grup coerent din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic ori muzeistic de construcții urbane sau rurale care formează o unitate delimitată topografic ce constituie o mărturie cultural-istorică semnificativă din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific sau etnic.

(m) Monument - construcție sau parte de construcție, împreună cu instalațiile, componentele artistice, elementele de mobilare interioară sau exterioară care fac parte integrantă din acestea, precum și lucrări artistice comemorative, funerare, de for public, care constituie mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, arheologic, istoric, etnografic, religios, social, științific sau etnic.

(s) Situri - teren delimitat topografic cuprinzând acele creații urbane în cadrul natural care sunt mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, științific, tehnic sau al peisajului cultural.

Numărul de ordine unic la nivel național

SV -I- m -A- 05391.01

Sigla județului

CUM SĂ ÎNȚELEGEM LMI

Grupa valorică a monumentelor istorice:

A- monument de importanță națională sau universală;

B - monument reprezentativ pentru patrimoniul cultural local

documentația tehnică

CLASARE • DECLASARE

cuprinsul dosarului:

- a) Fișa analitică
 - Fișa analitică de inventariere a monumentelor și ansamblurilor istorice (FAI-M),
 - Fișa analitică minimală a ansamblurilor, monumentelor și siturilor istorice (FMM),
 - Fișa analitică de inventariere a siturilor arheologice (FAI-S)
- plan de situație;
- expertiză tehnică;
- b) documentar fotografic:
 - fotografii interioare și exterioare ale imobilului, ale împrejurimilor și ale sitului;
- c) scurt istoric al imobilului;
- d) documentația privind situația juridică:
 - copii legalizate de pe actele care atestă dreptul de proprietate sau alte drepturi reale asupra imobilului (atunci când acestea nu pot fi procurate, se vor prezenta copii legalizate de pe cartea funciară);
 - copii de pe planul cadastral și de pe cartea funciară;
- e) acte administrative:
 - avizul Comisiei zonale a monumentelor istorice;
 - avizul Secțiunii de evidență a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice.

COMPONENTE ALE UNUI MONUMENT ISTORIC

**Alte elemente:
(cimitire, zăcăminte
arheologice)**

Clădiri cu funcțiuni principale

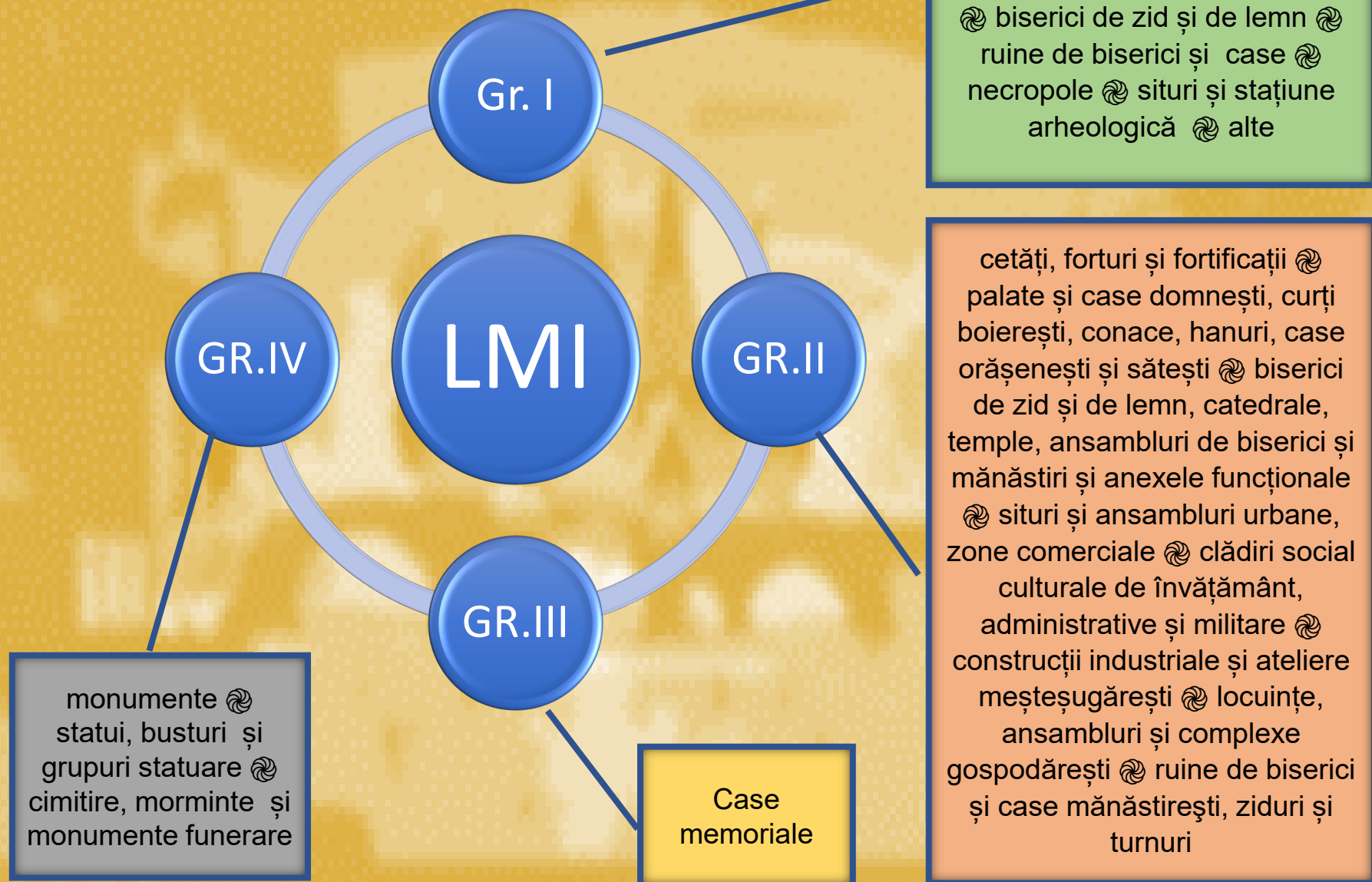
Bunuri culturale mobile

**Alte construcții:
(ziduri, turnuri, locuințe,
chilii, anexe gospodărești)**

Terenul - parcela cadastrală

**Amenajări exterioare
(drumuri de acces, alei carosabile, alei
pietonale, împrejuriri)**

LISTA MONUMENTELOR ISTORICE (LMI) STRUCTURA TEMATICĂ

grupa

A

**monumentele istorice
de valoare națională și
universală**

LMI
ROMÂNIA

grupa

B

**monumentele istorice
reprezentative pentru
patrimoniul cultural local**

(1) Lista monumentelor istorice cuprinde monumentele istorice clasate în grupa A sau B și se întocmește de Institutul Național al Patrimoniului.

(2) Lista monumentelor istorice se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I și se actualizează la fiecare 5 ani.

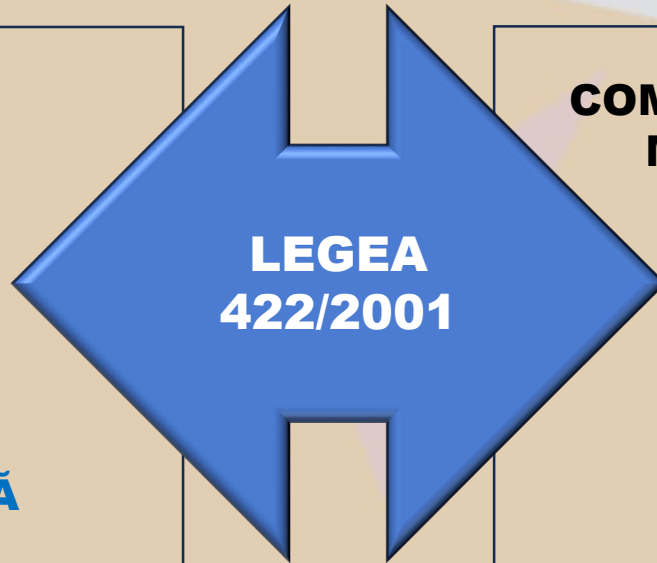
(3) Lista monumentelor istorice stă la baza întocmirii cadastrului de specialitate al monumentelor istorice, a planurilor de amenajare a teritoriului și a planurilor urbanistice.

Legea 422/2001 art. 22

**INSTITUTUL
NAȚIONAL AL
PATRIMONIULUI**

**COMISIA NAȚIONALĂ
A MONUMENTELOR
ISTORICE**

**Direcții județene de
cultură**

**COMISIILE ZONALE ALE
MONUMENTELOR
ISTORICE**

**CONSILIILE
JUDEȚENE**

PRIMARUL

ALTE INSTITUȚII

INSTITUȚII • ATRIBUȚII

**Autorități centrale • Autorități județene • Autorități locale •
Atribuții**

atributii

Legea 422/2001 art. 25

Ministerul Culturii și Cultelor elaborează și asigură aplicarea strategiei naționale și urmărește respectarea prevederilor legale și a normelor și metodologiilor din domeniul protejării monumentelor istorice.

Ministerul Culturii și Cultelor asigură îndeplinirea angajamentelor statului asumate prin convențiile internaționale referitoare la protecția monumentelor istorice, la care România este parte.

Ministerul Culturii și Cultelor reprezintă statul în relația cu proprietarii de monumente istorice și cu titularii altor drepturi reale asupra acestora.

Pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, potrivit prevederilor prezentei legi, Ministerul Culturii și Cultelor organizează compartimente de specialitate în aparatul propriu, precum și instituții subordonate, având drept atribuții activitățile de cercetare, inventariere, avizare, inspecție și control, conservare, restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice.

<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/29761>

20

recomandări
de bună
practică

RBP III

Orice intervenție asupra monumentului istoric, indiferent de categoria valorică sau deținător, trebuie să se realizeze la momentul oportun și în timp util, pentru a reduce la minimum progresul proceselor de degradare și de alterare a calităților monumentale.

CONTROLUL ACTIVITĂȚII DE PROTEJARE A MONUMENTELOR ISTORICE

ART. 35

(2) Colectivul de control pentru activitatea de protejare a monumentelor istorice are următoarele atribuții:

- a) controlează, în condițiile legii, documentele și documentațiile de orice fel privind conservarea, restaurarea și protejarea monumentelor istorice;
- b) constată încălcarea prevederilor legale în domeniul conservării, restaurării și protejării monumentelor istorice și propune luarea măsurilor legale ce se impun;
- c) are acces, în condițiile legii, la orice monument istoric, precum și pe șantierul de cercetare sau de conservare-restaurare a monumentelor istorice; în acest scop, organele abilitate ale statului au obligația să sprijine personalul colectivului în exercitarea atribuțiilor;
- d) face propuneri de sancționare, în condițiile legii, a abaterilor constatate.

(3) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alin. (2), colectivul de control pentru activitatea de protejare a monumentelor istorice are dreptul să solicite și să primească informații și documente, în condițiile legii, de la orice persoană fizică sau juridică, aceasta având obligația de a da curs solicitării în termen de 15 zile calendaristice de la data emiterii cererii.

INSTITUTUL NAȚIONAL AL PATRIMONIULUI

- a) actualizarea inventarului monumentelor istorice;
- b) actualizarea periodică a Listei monumentelor istorice;
- c) elaborarea normelor și metodologiilor specifice pentru domeniul monumentelor istorice, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii și cultelor;
- d) elaborarea dosarelor pentru monumentele istorice propuse a fi incluse în Lista Patrimoniului Mondial;
- e) gestionarea, în condițiile legii, a fondurilor destinate inventarierii, elaborării normelor și metodologiilor pentru monumente istorice, investigațiilor, proiectelor-pilot, expertizelor tehnice, cercetărilor și studiilor specifice;
- f) administrarea inventarului și fondului documentar al monumentelor istorice - care cuprinde: arhiva, fototeca, fondul cartografic și biblioteca monumentelor istorice - care sunt proprietatea publică a statului român;
- g) coordonarea activității serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor și a oficiilor de cadastru și publicitate imobiliară privind realizarea inventarului și a cadastrului de specialitate al monumentelor istorice, care au obligația includerii monumentelor istorice în planurile cadastrale și în hărțile topografice;
- h) editarea Revistei monumentelor istorice și a Buletinului monumentelor istorice, precum și a altor publicații de specialitate, pe orice tip de suport;
- i) colaborarea cu Oficiul Național al Monumentelor Istorice pentru completarea inventarului, editarea unor publicații de specialitate și pentru punerea în valoare a monumentelor istorice;
- j) elaborarea și actualizarea Listei monumentelor istorice distruse sau dispărute;
- k) gestionarea Registrului specialiștilor, Registrului experților și verficatorilor tehnici, precum și a procedurilor și mecanismelor de atestare și înscriere în acestea în conformitate cu metodologia aprobată prin ordin al ministrului culturii și cultelor;
- l) constituirea și actualizarea Registrului zonelor construite protejate.

COMISIA NATIONALA A MONUMENTELOR ISTORICE

 propune aprobarea strategiei naționale privind protejarea monumentelor istorice; formulează prioritățile privind lucrările și măsurile necesare pentru asigurarea protejării monumentelor istorice; propune aprobarea metodologiilor, normelor, normativelor și reglementărilor din domeniul protejării monumentelor istorice; propune clasarea, declasarea, neclasarea sau nedeclasarea și schimbarea grupei de clasare a monumentelor istorice; propune criteriile de atestare a specialiștilor și experților din domeniul protejării monumentelor istorice; propune avizarea Planului de amenajare a teritoriului național - secțiunea "Zone construite protejate"; propune avizarea planurilor privind amenajarea teritoriului care au ca obiect monumentele istorice sau zone construite protejate; propune avizul privind studiile de fundamentare istorico-științifică pentru delimitarea zonelor de protecție a monumentelor istorice clasate în grupa A propune avizul pentru studiile de fundamentare și secțiunile de specialitate din planurile urbanistice generale ale unităților administrativ-teritoriale și din planurile urbanistice zonale, precum și pentru planurile urbanistice de detaliu, care au ca obiect monumente istorice clasate în grupa A propune avizul pentru documentațiile privind intervențiile asupra monumentelor istorice propune avizul pentru intervenții asupra imobilelor situate în zonele de protecție a monumentelor istorice; propune monumente istorice pentru a fi incluse în Lista patrimoniului cultural și natural mondial, precum și în Lista patrimoniului mondial în pericol, elaborate de UNESCO; propune avizarea folosirii unor materiale, tehnici și tehnologii noi pentru restaurarea monumentelor istorice, propune programe de pregătire a specialiștilor, în domeniul protejării monumentelor istorice.

ATRIBUȚII

COMISII ZONALE ALE MONUMENTELOR ISTORICE

- a) fundamentează și propun elementele specifice strategiei regionale privind protejarea monumentelor istorice;
- b) formulează prioritățile pentru protejarea monumentelor istorice în plan regional, în vederea evaluării și asigurării fondurilor necesare;
- c) analizează și propun Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice clasarea sau declasarea monumentelor istorice din regiunile lor de competență în grupa A sau B, după caz;

d) propun avizul privind documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului pentru instituirea, delimitarea și reglementarea construirii zonelor de protecție a monumentelor istorice clasate în grupa B sau a zonelor construite protejate cu monumente istorice clasate în grupa B;

e) propun avizarea studiilor de fundamentare din planurile de amenajare a teritoriului, planurile urbanistice generale, planurile urbanistice zonale ale localităților care cuprind monumente istorice clasate în grupa B;

f) propun avizarea planurilor urbanistice de detaliu și a proiectelor de execuție în zonele de protecție a monumentelor istorice din grupa A și în zonele protejate cu monumente istorice clasate în grupa A, pentru care există reglementări avizate de Ministerul Culturii și Cultelor;

g) propun avizul privind documentațiile tehnice care cuprind lucrări de cercetare, investigații, expertize tehnice, proiecte tehnice și detalii de execuție pentru monumentele istorice clasate în grupa B;

h) propun avizul privind documentațiile pentru lucrări de întreținere și reparații curente la monumentele istorice clasate în grupa A, care nu aduc modificări de arhitectură ori ale componentelor artistice, în condițiile în care lucrările se execută cu materiale și tehnici de lucru specifice epocii de edificare a monumentului istoric;

i) îndeplinesc alte atribuții date în competență, potrivit dispozițiilor prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice.

Consiliile județene au următoarele atribuții:

- a) cooperează cu direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, comunicând toate informațiile referitoare la monumentele istorice aflate în teritoriul lor de competență; facilitează comunicarea dintre direcțiile pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, și consiliile locale ale orașelor și comunelor din teritoriul județului, respectiv ale sectoarelor în cazul municipiului București;**
- b) inițiază, cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor, procedura de expropriere pentru cauză de utilitate publică în vederea protejării monumentelor istorice, în situațiile și cu respectarea condițiilor prevăzute de lege;**
- c) sprijină și îndrumă activitatea consiliilor locale ale comunelor sau ale orașelor, care nu au organizate servicii în domeniu sau posturi specializate în aparatul propriu pentru protejarea monumentelor istorice înscrise în Lista monumentelor istorice din grupa B și aflate pe teritoriul administrativ al acestora;**
- d) eliberează autorizații de construire sau de desființare pentru monumente istorice și pentru imobile aflate în zona de protecție a monumentelor istorice sau în zonele construite protejate, numai pe baza și în condițiile avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau ale serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, după caz.**

COMPETENȚE ALE CONSILIILOR LOCALE

☼ colaborează cu direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, furnizând acesteia toate informațiile actualizate din domeniul protejării monumentelor istorice; ☼ în vederea întocmirii sau modificării planurilor urbanistice generale sau a planurilor urbanistice zonale ale localităților, asigură elaborarea documentației pentru delimitarea zonelor de protecție a monumentelor istorice; ☼ prevăd, în termen de 12 luni de la clasarea monumentelor istorice, fondurile bugetare necesare pentru elaborarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului și a regulamentelor aferente; ☼ elaborează regulamentele de urbanism pentru zonele de protecție a monumentelor istorice și pentru zonele construite protejate și le aprobă numai pe baza și în condițiile avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, după caz; ☼ elaborează sau, după caz, aprobă programe ori măsuri administrative, bugetare sau fiscale speciale de prevenire a degradării monumentelor istorice și a zonelor protejate din municipiul, orașul sau comuna respectivă, cu respectarea avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, după caz; ☼ la solicitarea direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, împreună cu organele de poliție, interzic circulația vehiculelor grele și transportul de materiale explozive în zona de protecție a monumentelor istorice; ☼ colaborează cu compartimentele specializate ale altor autorități ale administrației publice locale în cazul în care monumentele istorice și zonele de protecție a acestora se află pe teritoriul mai multor unități administrativ-teritoriale; ☼ La data emiterii autorizațiilor de construcție sau de desființare, pentru lucrări ce urmează a se executa la monumente istorice, în zonele de protecție a acestora sau în zonele construite protejate, autoritățile emitente ale autorizațiilor transmit copii ale acestor documente serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.

Primarul are următoarele atribuții:

- a) verifică existența tuturor avizelor de specialitate în domeniul monumentelor istorice și conformitatea autorizației cu prevederile acestora, precum și îndeplinirea dispozițiilor cuprinse în Obligația privind folosința monumentului istoric, conform prevederilor legale, asigură menționarea în autorizație a tuturor condițiilor conținute în avize la autorizarea lucrărilor asupra monumentelor istorice și asupra imobilelor situate în zona lor de protecție, respectiv la eliberarea pentru acestea a autorizației de funcționare;
- b) ia măsuri pentru autorizarea cu prioritate a documentațiilor tehnice care se referă la intervenții asupra monumentelor istorice;
- c) dispune oprirea oricăror lucrări de construire sau de desființare în situația descoperirii de vestigii arheologice, hotărâște și, după caz, organizează paza acestora și anunță în cel mai scurt timp direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București;
- d) asigură prin aportul propriu de specialitate și în colaborare cu direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, aplicarea însemnelor distinctive și a siglelor de monumente istorice și controlează întreținerea lor de către proprietar;
- e) asigura paza și protecția monumentelor istorice aflate în domeniul public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale, precum și ale monumentelor istorice abandonate sau aflate în litigiu, semnalând de urgență direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, orice caz de nerespectare a legii;
- f) asigură efectuarea, împreună cu serviciile publice de pompieri, de acțiuni de prevenire și stingere a incendiilor la monumente istorice.

20

**recomandări
de bună
practică**

RBP IV

Implicarea monumentului istoric în viața spirituală, socială, culturală, turistică a localității, activități cu publicul, - prezumat benefice - reclamă din partea proprietarului/ administratorului reguli și măsuri responsabile de prevenire și control a tuturor riscurilor și pericolelor.

Monumentele istorice sunt protejate indiferent de regimul lor de proprietate sau de starea lor de conservare.

(1) Paza, întreținerea, conservarea, consolidarea, restaurarea și punerea în valoare prin mijloace adecvate a monumentelor istorice revin, după caz, proprietarilor sau titularilor altor drepturi reale asupra acestora, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

(2) În cazul în care un monument istoric nu are proprietar cunoscut, obligațiile decurgând din prezenta lege revin autorității administrației publice locale din unitatea administrativă pe al cărei teritoriu este situat monumentul istoric sau autorităților administrației publice centrale.

(3) În sensul prezentei legi, prin protejare se înțelege ansamblul de măsuri cu caracter științific, juridic, administrativ, financiar, fiscal și tehnic menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea, inclusiv paza și întreținerea, consolidarea, restaurarea, punerea în valoare a monumentelor istorice și integrarea lor social-economică și culturală în viața colectivităților locale.

Legea 422/2001 art 2

OBLIGAȚIILE DEȚINĂTORILOR

20

recomandări
de bună
practică

RBP V

Să ameliorăm și să reducem cât mai mult din constatarea că, din motive subiective și obiective, de cele mai multe ori, deținătorul monumentului istoric, veriga cea mai importantă în lanțul de protecție, este, din păcate, și cea mai slabă.

OBLIGAȚIILE DEȚINĂTORILOR

(1) În scopul protejării monumentelor istorice proprietarii și titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra monumentelor istorice sunt obligați:

a) să întrețină, să folosească și să exploateze imobilul numai cu respectarea prevederilor prezentei legi și a Obligației privind folosința monumentului istoric, conform art. 17;

b) să asigure paza, integritatea și protecția monumentelor istorice, să ia măsuri pentru prevenirea și stingerea incendiilor, să asigure efectuarea lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare, reparații curente și de întreținere a acestora în condițiile legii;

(Legea 422/2001 art 36)

legislatie.just.ro/Public/FormaPrintabila/00000G161V3QNPHRZFT2C0UY7N5T32F1

OBLIGAȚIILE DEȚINĂTORILOR DE MONUMENTE

c) să înștiințeze de urgență, în scris, direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, precum și primarul orașului ori al comunei respective despre orice modificări sau degradări în starea fizică a monumentelor istorice deținute și aflate în teritoriul unității administrativ-teritoriale;

d) să înștiințeze de urgență, în scris, direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, precum și primarul orașului sau al comunei respective despre descoperirea întâmplătoare a oricăror construcții, elemente de construcții, a unor piese de inventar fix ori mobil sau a unui vestigiu arheologic necunoscut anterior, asigurând păstrarea descoperirilor în condițiile legii, până la sosirea delegatului instituției de specialitate, dar nu pentru mai mult de 15 zile;

e) să asigure, în condițiile legii, accesul specialiștilor desemnați de Ministerul Culturii și Cultelor sau de direcțiile pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național, în vederea constatării stării de conservare sau pentru efectuarea de cercetări, inclusiv arheologice, de expertizare a monumentelor istorice și pentru operațiunile de evidență;

f) în cazul în care solicită descărcarea imobilului de sarcina arheologică, să finanțeze săpătura, cercetarea arheologică, elaborarea documentației aferente, conservarea și protejarea eventualelor vestigii descoperite cu ocazia efectuării cercetării arheologice;

g) să obțină avizele prevăzute de lege pentru toate intervențiile prevăzute la art. 23;

h) să asigure efectuarea lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare, precum și a oricăror alte lucrări, conform prevederilor legale, numai de către persoane fizice sau juridice atestate în acest sens și să prevadă în contracte condițiile și termenele de execuție cuprinse în avizul de specialitate;

OBLIGAȚIILE DEȚINĂTORILOR DE MONUMENTE

i) să respecte toate condițiile și termenele de execuție cuprinse în avizul de specialitate atunci când execută ei înșiși lucrări de întreținere curentă sau orice alte intervenții, conform prevederilor prezentei legi;

j) să permită, pe baza prevederilor contractuale, executarea intervențiilor asupra monumentelor istorice deținute, în cazul în care acestea sunt inițiate și finanțate de persoane juridice abilitate în condițiile prezentei legi;

k) să permită montarea și să întrețină însemnul distinctiv care marchează calitatea de monument istoric a imobilului;

l) să obțină avizul direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, și să asigure pe propria răspundere condiții corespunzătoare de vizitare, fotografiere, filmare, reproducere și de publicitate în cazul în care, la solicitarea lor, proprietarii introduc monumentele istorice în circuit public;

m) să comunice direcției pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, respectiv a municipiului București, orice schimbare a titularului dreptului de proprietate, de administrare sau a altor drepturi reale, după caz, asupra monumentelor istorice.

(**Legea 422/2001 art 36**)

ZONA DE PROTECTIE A MONUMENTULUI ISTORIC

Fiecare parte se angajează, potrivit propriilor sale prerogative, să procedeze astfel încât infracțiunile la legislația de protecție a patrimoniului arhitectural să facă obiectul unor măsuri corespunzătoare și suficiente din partea autorității competente. Aceste măsuri pot antrena, la nevoie, obligația pentru autorii infracțiunii de a demola o clădire nouă, ilegal construită, sau de a reda starea anterioară a unui bun protejat.

Convenția de la Granada art. 9

- (1) Pentru fiecare monument istoric se instituie zona sa de protecție, delimitată pe baza reperelor topografice, geografice sau urbanistice, în funcție de trama stradală, relief și caracteristicile monumentului istoric, după caz, prin care se asigură conservarea integrată și punerea în valoare a monumentului istoric și a cadrului său construit sau natural
- (3) Autoritățile publice locale competente vor include în planurile urbanistice și în regulamentele aferente zonele de protecție delimitate conform alin. (2).
- (4) În zona de protecție pot fi instituite servituți de utilitate publică și reglementări speciale de construire prin planurile și regulamentele de urbanism aprobate și avizate conform legii.

Legea 422/2001 art.9

20

recomandări
de bună
practică

RBP VI

Personalitatea unui monument rezidă din vechimea și importanța istorică, componentele de arhitectură și artistice prin care se impune în peisajul actual al localității. Aceste caracteristici unicate trebuie să fie prezervate cu responsabilitate prin zona de protecție, pentru a nu-i altera și diminua, prin nimic, calitatea monumentală.

Zona de protecție din jurul unui monument este o porțiune de teren delimitată și trecută în regulamentul local de urbanism pe care nu se pot face construcții, plantații și alte lucrări care ar pune în pericol, ar polua, ar diminua vizibilitatea, ar pune în pericol eventualele vestigii arheologice subterane aflate sub sau în imediata vecinătate a monumentului.

Este o zonă-tampon între monument și mediul înconjurător actual.

Legea 422/2001 art.9

Fiecare parte se angajează, potrivit propriilor sale prerogative, să procedeze astfel încât infrațiunile la legislația de protecție a patrimoniului arhitectural să facă obiectul unor măsuri corespunzătoare și suficiente din partea autorității competente. Aceste măsuri pot antrena, la nevoie, obligația pentru autorii infrațiunii de a demola o clădire nouă, ilegal construită, sau de a reda starea anterioară a unui bun protejat.

Convenția de la Granada art. 9

ZONELE DE PROTECTIE ALE MONUMENTELOR ISTORICE

ART. 59 Până la instituirea zonei de protecție a fiecărui monument istoric potrivit art. 9 se consideră zonă de protecție suprafața delimitată cu o rază de 100 m în localități urbane, 200 m în localități rurale și 500 m în afara localităților, măsurată de la limita exterioară, de jur-împrejurul monumentului

Pentru fiecare monument istoric se instituie zona sa de protecție, delimitată pe baza reperelor topografice, geografice sau urbanistice, în funcție de trama stradală, relief și caracteristicile monumentului istoric, după caz, prin care se asigură conservarea integrată și punerea în valoare a monumentului istoric și a cadrului său construit sau natural.

Delimitarea și instituirea zonei de protecție se realizează, simultan cu clasarea bunului imobil ca monument istoric, în condițiile legii.

Autoritățile publice locale competente vor include în planurile urbanistice și în regulamentele aferente zonele de protecție delimitate conform alin. (2).

În zona de protecție pot fi instituite servituți de utilitate publică și reglementări speciale de construire prin planurile și regulamentele de urbanism aprobate și avizate conform legii.

Legea 422/2001

AMENINȚĂRI ÎN ZONA DE PROTECȚIE A MONUMENTELOR ISTORICE

- Regimul de înălțime a unor noi construcții care nu respectă avizul și autorizația de construire;
- Modificări ale gradului de stabilitate a terenului datorate încărcării cu noi construcții grele în zona monumentului, diverse lucrări de amenajări funciare de stat sau private;
- Vecinătăți periculoase sau critice: drumuri intens circulate de autovehicole sau/și de mare tonaj, puncte și activități generatoare de pericol de incendiu, explozie, poluare fizico-mecanică, chimică;
- Vecinătăți de contaminare/infectare; cari, ciuperci păsări, mamifere;
- Valorificare neglijentă a monumentului în raport cu turiștii și populația locală;
- Nerespectarea prevederilor din OBLIGAȚIE;

FLUXUL UNEI BUNE ADMINISTRĂRI

Sursa

- LMI judetului;
- rapoarte ale personalului de specialitate din primării;
- consultarea fișelor MI;

- Legea 422/2001;
- discuții cu deținătorii de MI;
- controlul OBLIGAȚIEI privind MI;

- forme de educație școlară;
- forme de educație vizuală;
- forme de stimulare a deținătorilor;

INFORMARE
CUNOAȘTERE

PREȚUIRE
RESPECT

PROMOVARE ȘI
VALORIFICARE

- Informarea din LMI a tuturor obiectivelor MI de pe raza de localități;
- Identificarea și localizarea tuturor MI, statutul lor juridic, starea de sănătate, gradul de informare și conștientizare a valorii MI de către deținători;

- Conștientizarea valorii și semnificațiilor MI pentru istoria și specificul național și local;
- Respectarea și aplicarea cu consecvență, fără compromisuri a legislației MI;

- Utilizarea tuturor mijloacelor la îndemână pentru promovarea MI în colectivitatea locală;
- Valorificarea culturală și turistică a MI;

ADMINISTRARE

Obligația privind folosința monumentului istoric

Condițiile de utilizare, de exploatare și întreținere ale monumentului istoric

- a) măsuri pentru evitarea surselor potențiale de umiditate (învelitori, terase, jgheaburi și burlane, canalizări exterioare, izolații termice) - legate și de funcționare, izolări la punțile termice clasice, spații ventilate mecanic etc;*
- b) măsuri pentru asigurarea climatului corespunzător necesar conservării monumentului istoric;*
- c) măsuri pentru asigurarea bunei funcționări a instalațiilor electrice (curente, de forță, împământări, paratrăsnet), sanitare (apa-canal), încălzire (în special sobe, coșuri de fum, dar și centralele proprii);*
- d) măsuri pentru remedierea degradărilor primare la tencuieli interioare și exterioare, zugrăveli, vopsitorii, etanșări, pardoseli, tâmplărie, feronerie;*
- e) măsuri pentru protejarea decorațiunilor originare împotriva acțiunii factorilor de mediu fizici sau chimici;*
- f) materiale și tehnici adecvate pentru realizarea lucrărilor de consolidare, conservare și restaurare a monumentului istoric*

**Se pot executa fără
autorizație de
construire
următoarele lucrări:**

art. 8.

- a) reparații la împrejurimi, acoperișuri, învelitori sau terase, când nu se schimbă forma acestora și materialele din care sunt executate;**
- b) reparații și înlocuiri de tâmplărie interioară și exterioară, dacă se păstrează forma, dimensiunile golurilor și tâmplăriei;**
- c) reparații și înlocuiri de sobe de încălzit;**
- d) zugrăveli și vopsitorii interioare;**
- e) zugrăveli și vopsitorii exterioare, dacă nu se modifică elementele de fațadă și culorile clădirilor, situate pe arterele principale de circulație;**
- f) reparații la instalațiile interioare și branșamentele exterioare, de orice fel, aferente clădirilor, fără implicații asupra structurii de rezistență sau aspectului arhitectural al acestora.**

**Cu privire la înstrăinarea, închirierea sau
concesionarea imobilelor monumente istorice
proprietarii acestora au următoarele obligații:**

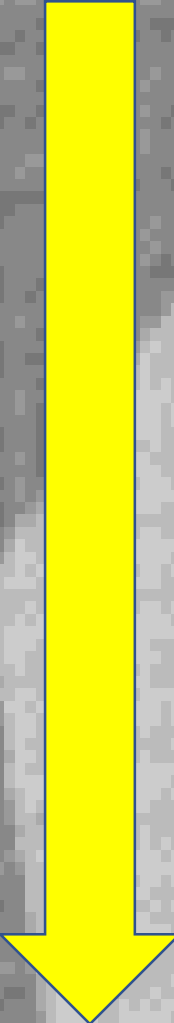
- a) să înștiințeze în scris direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, despre intenția de a înstrăina monumentul istoric, în vederea exercitării dreptului de preemțiune al statului sau, după caz, al unității administrativ-teritoriale, în condițiile prezentei legi;**
- b) să notifice viitorului proprietar, chiriaș sau concesionar regimul juridic al monumentului istoric pe care îl deține, precum și Obligația privind folosința monumentului istoric;**
- c) să înștiințeze în scris direcția pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județeană, respectiv a municipiului București, despre schimbarea proprietarului sau a administratorului în termen de 15 zile de la data încheierii contractelor, potrivit legii, și să transmită acesteia o copie de pe acte.**

BULETIN DE VERIFICĂRI ALE MENTENANȚEI SISTEMELOR DE SESIZARE ȘI ALARMARE

VERIFICAREA	Bine	Mediocru	Rau
■ Verificarea tensiunii de alimentare a surselor (bază și rezervă);	☐	☐	☐
■ Verificarea stării de funcționare generală;	☐	☐	☐
■ Verificarea funcționării semnalizării optice și acustice: de incendiu și efracție;	☐	☐	☐
■ Verificarea sensibilității detectoarelor;	☐	☐	☐
■ Asigurarea degajării spațiului în jurul detectoarelor și butoanelor de alarmare;	☐	☐	☐
■ Verificarea stării marcajelor de identificare, localizare, evacuare etc;	☐	☐	☐
■ Verificarea capacității bateriei de acumulare: tensiune, starea contactelor;	☐	☐	☐
■ Verificarea comutării automate a surselor de alimentare cu energie electrică;	☐	☐	☐
■ Verificarea funcționării dispozitivelor exterioare de alarmare;	☐	☐	☐
■ Întreținerea centralelor de semnalizare, a detectoarelor și butoanelor (curățare de praf și impurități, vizual starea circuitelor și contactelor);	☐	☐	☐
■ Verificarea integrității cablurilor de semnalizare;	☐	☐	☐
■ Verificarea rezistenței izolației circuitelor și împământarea;	☐	☐	☐
Sinteza numerică a verificărilor			

BUNE PRACTICI ÎN PROTEJAREA MONUMENTELOR ISTORICE LA NIVELUL PRIMĂRIILOR

Revederea legislației primare și a republicărilor privind protecția monumentelor istorice și a cuprinsului Listei Monumentelor Istorice (LMI) a județului;

Identificarea monumentelor istorice și a locațiilor siturilor arheologice, a deținătorilor sau administratorilor de pe raza de autoritate a Primăriei;

Obținerea de la inspectorul de specialitate al Primăriei a unui raport complet privind starea de sănătate, intervenții, alte modificări privind starea monumentelor din localitate;

Informare a DJPCN în legătură cu starea de sănătate și protejare a monumentului, atenționare/solicitare privind aspectele neconforme sesizate

ROLUL PRIMARULUI ÎN PROTECȚIA MONUMENTELOR ISTORICE

- ☉ primarul este cel mai bine informat, permanent și direct în relație cu un monument istoric local;
- ☉ la Primăria localității se adună, în cel mai scurt timp, informațiile utile privind starea de sănătate, integritate și alte evoluții ale monumentului istoric;
- ☉ în aparatul Primăriei lucrează un consilier de specialitate care are în sarcinile de serviciu starea și evoluția monumentelor istorice de pe raza localității;
- ☉ în legea 422/2001 sunt prevăzute obligațiile ce revin Primarului unei localități în protecția unui monument istoric;
- ☉ un monument istoric este un stindard de mândrie a unei colectivități în fruntea căreia primarul trebuie să cultive și să întrețină acest simbol;
- ☉ în conformitate cu Legea administrației publice locale nr. 215/2001 Primarul asigură punerea în aplicare a legilor, beneficiază de personal de specialitate, pe care îl conduce;
- ☉ asigură elaborarea planurilor urbanistice prevăzute de lege și acționează pentru respectarea prevederilor acestora;
- ☉ ia măsuri pentru prevenirea și, după caz, gestionarea situațiilor de urgență privind monumentele istorice;

REGULI GENERALE DE BUNE PRACTICI LA INCENDII

- activitatea de prevenire a incendiilor trebuie să constituie obiectiv permanent, asumat prioritar de fiecare administrator/deținător de monumente istorice;
- buna organizarea și întreținere a incintei obiectivului monument;
- utilizarea căilor de acces;
- disciplina în folosirea focului și a derivatelor cu foc;
- utilizarea dotărilor, instalațiilor și aparaturii de detectare, alarmare și intervenție în caz de incendiu:
 - cunoașterea normelor care previn instalarea unui incendiu;
 - aplicarea acestor norme este o problemă de conduită profesională și civică;
 - stingerea incendiilor apărute se întreprinde atât de către profesioniști (pompieri militari, pompieri civili) cât și de personalul afiliat, care trebuie să fie instruit pentru o eficientă prestație;
 - atunci când un incendiu scapă de sub control sau există pericole adiacente (explozii de substanțe chimice, carburanți) acestea trebuie să se îndepărteze din zonă sau de pe posibilul itinerar al incendiului.

Instalațiile electrice trebuie să constituie obiectul unei griji permanente privind reviziile și reparațiile periodice, accesul și mentenanța executate de personal calificat. Regimul strict de supraveghere se referă și la sistemul de încălzire, cele cu gaze, combustibili solizi și lichizi impunând o atenție aparte.

20

recomandări
de bună
practică

RBP VII

Trebuie avut în atenție faptul că nu toate bunele intenții și prestații, indiferent de donator sau de regimul relațiilor cu publicul, pot fi benefice pentru starea de sănătate, autenticitatea și valoarea unui monument istoric sau a bunurilor culturale mobile din gestiunea obiectivului.

 Respectarea tuturor condițiilor și termenelor de execuție cuprinse în avizul de specialitate chiar atunci când execută ei înșiși lucrări de întreținere curentă sau orice alte intervenții.

INTERVENȚII NECONFORME, PARAZITE ȘI PERICULOASE

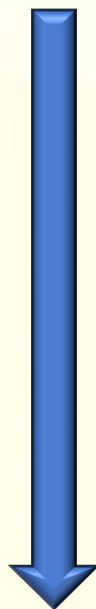
Executarea de finisaje la exterior și interior cu materiale și materii incompatibile tehnic și estetic cu condiția monumentului

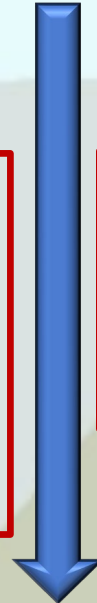
Dotări și instalații electrice de interior și exterior incompatibile cu siguranța la incendii și păstrarea autenticității și funcției generale a monumentului

Instalații cu diverse alte funcțiuni, neobligatorii, care agresează autenticitatea monumentului

Anexe cu diferite funcțiuni neobligatorii care, prin amplasament neadecvat, reduc din vizibilitatea monumentului și prestația turistică

Anexe necesare realizate și amplasate neconform, fără consultarea cu specialiștii în monumente

INIȚIATIVE ȘI PRACTICI CE POT DĂUNA MONUMENTULUI

☉ orice inițiative, generate de la nivelul colectivității locale sau a Consiliului parohial, trebuie să fie în concordanță și să respecte legislația privind protecția patrimoniului cultural mobil și protecția monumentului.

☉ constituie o practică curentă inițiativele enoriașilor de a oferi bisericii donații, constând în diverse obiecte și dorința ca acestea să fie expuse; este util a se evita expunerea, în bisericile monument, a diverselor obiecte, unele străine cultului ortodox, sau cu un aspect estetic îndoielnic (icoane de diverse tipuri, imagini, reliefuri, în mișcare sau cu lumini, ceasuri diverse ca formă și aspect etc);

☉ expunerea, în abundență, a materialelor textile, de orice fel și indiferent de valoarea lor - ștergare, batiste, draperii - trebuie limitată (fac excepție cele specifice cultului); aceste obiecte textile conduc la acumulări de praf, ridică sarcina termică în caz de incendiu și propagă incendiul la obiectele din vecinătate (icoane, catapeteasmă), bunuri ce trebuie protejate, unele fiind bunuri de patrimoniu;

20

recomandări
de bună
practică

RBP VIII

Sub autoritatea prevederilor legislative și a controlului specialiștilor îndreptățiți, stimulați inițiativele organizațiilor neguvernamentale și a grupurilor de voluntariat în acțiuni benefice stării generale a monumentului, de la finanțări punctuale până la ecologizarea zonei de protecție, ghidaje, alte inițiative de punere în valoare a obiectivului.

20

recomandări
de bună
practică

RBP IX

Să nu uităm că și zăcămintele arheologice și ruinele sunt monumente istorice; de multe ori mai valoroase decât cele supraterane.

Siturile arheologice clasate în Listă cuprind monumentele istorice situate suprateran, subteran sau subacvatic, cuprinzând vestigii arheologice:

- *structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, definite conform legii;*
- *bunurile mobile, obiectele sau urmele manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite.*

SITURI ARHEOLOGICE

Pachet legislativ (selecție)

🌀 **LEGE nr. 422** din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice; 🌀 **LEGEA nr. 378/2001** pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. **43/2000** privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național; 🌀 **Legea 258/2006** pentru modificarea și completarea O.G. Nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național; 🌀 **Legea 259/2006** pentru modificarea și completarea Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice; 🌀 **ORDONANȚA nr. 43/2000** privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național; 🌀 **OMCC nr. 2426/27.12.2005** privind aprobarea normelor metodologice de înscriere a unor situri arheologice prioritare în Lista zonelor de interes arheologic național; 🌀 **OMCC 2483/12.12.2006** privind aprobarea Listei cuprinzând zonele de interes arheologic prioritar;

PROPRIETARUL BUNURILOR ARHEOLOGICE

Legea 182/2000 art.46

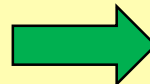
(1) Bunurile arheologice, epigrafice, numismatice, paleontologice sau geolitice, descoperite în cadrul unor cercetări sistematice cu scop arheologic ori geologic sau în cadrul unor cercetări arheologice de salvare ori având caracter preventiv, precum și cele descoperite întâmplător prin lucrări de orice natură, efectuate în locuri care fac obiectul exclusiv al proprietății publice, conform art. 136 alin. (3) din Constituția României, republicată, intră în proprietate publică, potrivit dispozițiilor legale.

DESCOPERIRI ARHEOLOGICE ÎNTÂMPLĂTOARE

☉ **Lucrări agricole de suprafață**

☉ **Faze de lucru în construcții publice sau private**

☉ **Viituri, inundații cu spălare sau surpare de maluri, alunecări de teren**

☉ **Exploatări de materiale de construcție (balastiere, cariere de piatră, nisip etc)**

☉ **îmbunătățiri funciare**
☉ **amenajări hidrografice**

PROCEDURĂ STANDARD DE CONFORMARE (descoperiri arheologice întâmplătoare)

Primăria dispune oprirea temporară a lucrărilor care au condus la apariția zăcământului arheologic;

Anunță postul de poliție local, care va acționa conform procedurilor proprii;

Atenționează proprietarul/executantul în legătură cu prevederile legale privind protejarea patrimoniului arheologic;

Anunța DJPCN județean în legătură cu situația ivită, care va delega un arheolog pentru expertizarea situației.

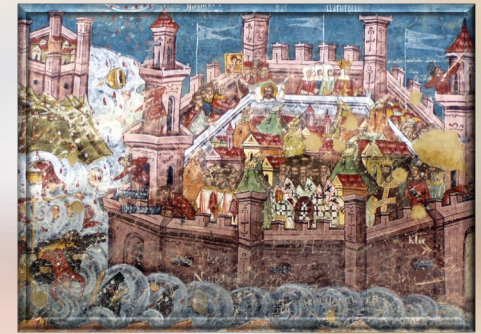
Se solicită prezența și expertiza profesorului de istorie din localitate (variantă de rezervă)

În situația unei descoperiri ne semnificative, calificată astfel de specialistul desemnat, se pot continua lucrările care au ocazionat descoperirea;

În cazul unei descoperiri importante se va deschide un șantier arheologic care se va organiza și funcționa în conformitate cu OMCC nr. 2071 din 2000

Eliberarea Certificatului de descărcare de sarcină arheologică

VULNERABILITĂȚILE UNUI MONUMENT ISTORIC (1)

CLĂDIRI

Vechime

Majoritatea MI supratereane din categoriile I și II datează din secolele XIV-XV

Anamneză

Majoritatea MI supratereane au avut de suferit, în ansamblul evenimentelor istorice, momente critice (asedii cutremure, incendii, incendieri, distrugeri, reconstrucții, reabilitări

Materiale și tehnici de construcție

Majoritatea MI supratereane înglobează planuri arhitecturale și soluții constructive din perioada edificării dar și din perioade de refacere, cu noi intervenții constructive, de arhitectură și materiale la nivelul perioadei

STAREA DE SĂNĂTATE

INSTALAȚII ȘI ECHIPAMENTE

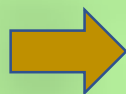
VULNERABILITĂȚI (2)

Uzură morală și tehnică

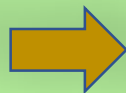
- Evitarea uzurii morale prin instalarea unor IE de calitate și performanță;
- Achiziții realizate cu consultarea unor specialiști de încredere;

Depășirea duratei medii de funcționare în siguranță

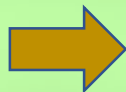
- Respectarea riguroasă a graficului de control al IE după o mai lungă perioadă de funcționare sau după o disfuncție;

Necunoașterea sau nerespectarea integrală a prescripțiilor tehnice și a funcționării IE

- Instructajul periodic al personalului de întreținere în funcție de atribuțiile postului;
- Instructajul profesionist al personalului nou angajat;

Mentenanță superficială generatoare de riscuri și pericole

- Identificarea și remedierea imediată a disfuncțiilor apărute în buna funcționare a unui IE;
- Realizarea controalelor periodice de bună funcționare a IE conform prescripțiilor din cartea tehnică sau ale serviciilor specializate de îndrumare și control;

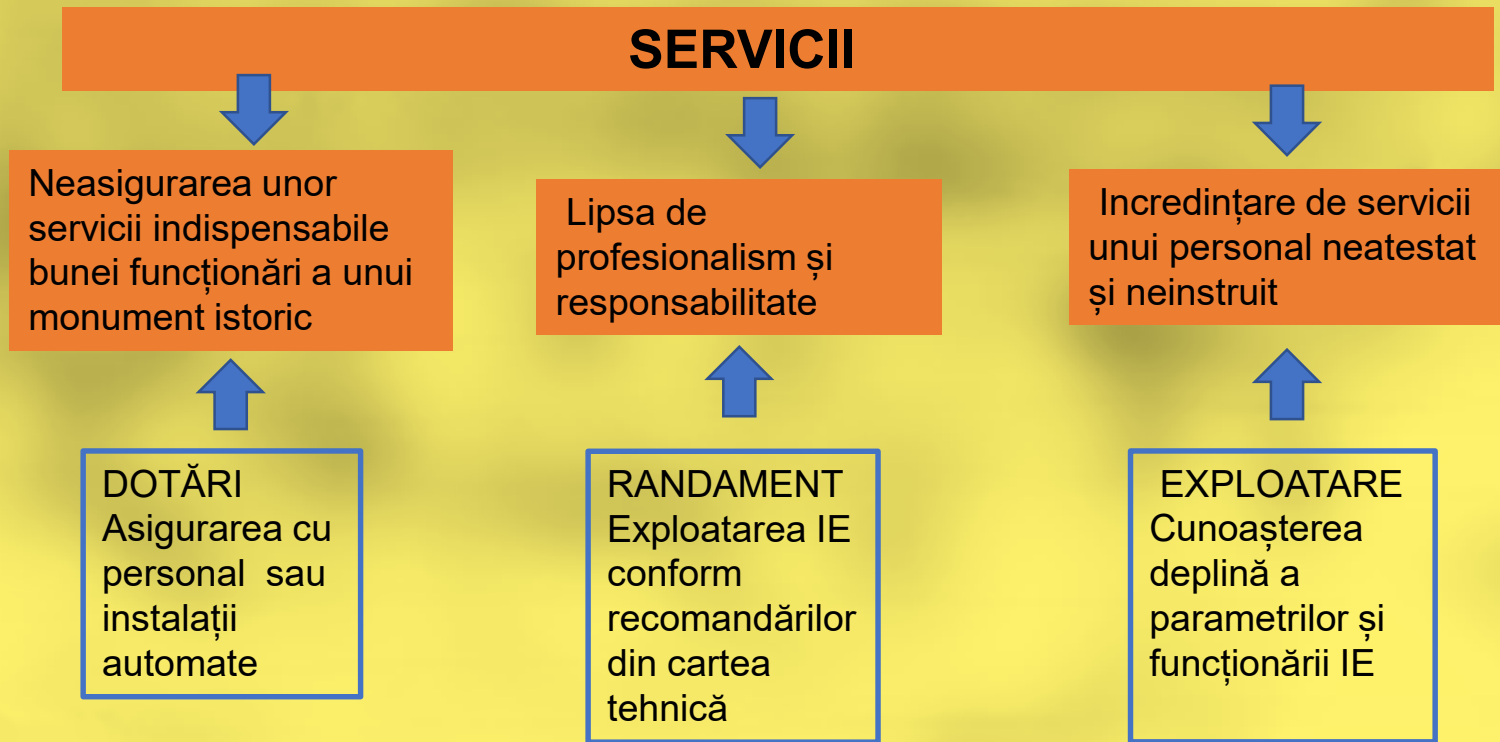
PERICOLE

ACȚIUNI CORECTIVE

IE = instalație, echipament

VULNERABILITĂȚI (3)

FUNȚIONAREA ÎN SIGURANȚĂ A MONUMENTULUI ISTORIC
cerințe legale • responsabilitate • corectitudine • proceduri •
instruire • verificare • control • resurse

PRINCIPALELE DIRECȚII DE INVESTIGARE A STĂRII DE SĂNĂTATE A UNUI MONUMENT ISTORIC

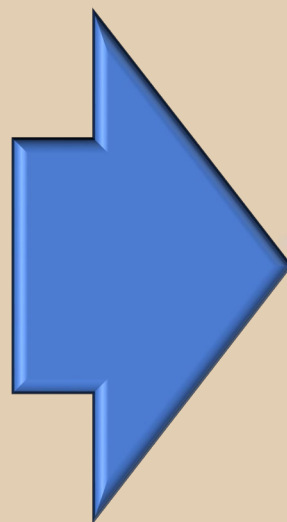
- Vechimea MI
- Anamneza bogată în evenimente critice (asedii cutremure, incendii, incendieri)
- Soluțiile constructive și de arhitectură, materii și materiale la nivelul epocii

COMPONENTELE MONUMENTULUI

Starea de sănătate a construcției

Buna funcționare a instalațiilor

Prestația factorul uman

Disfuncția

(acceptabilă pe termen scurt, critică)

Degradare/deteriorare

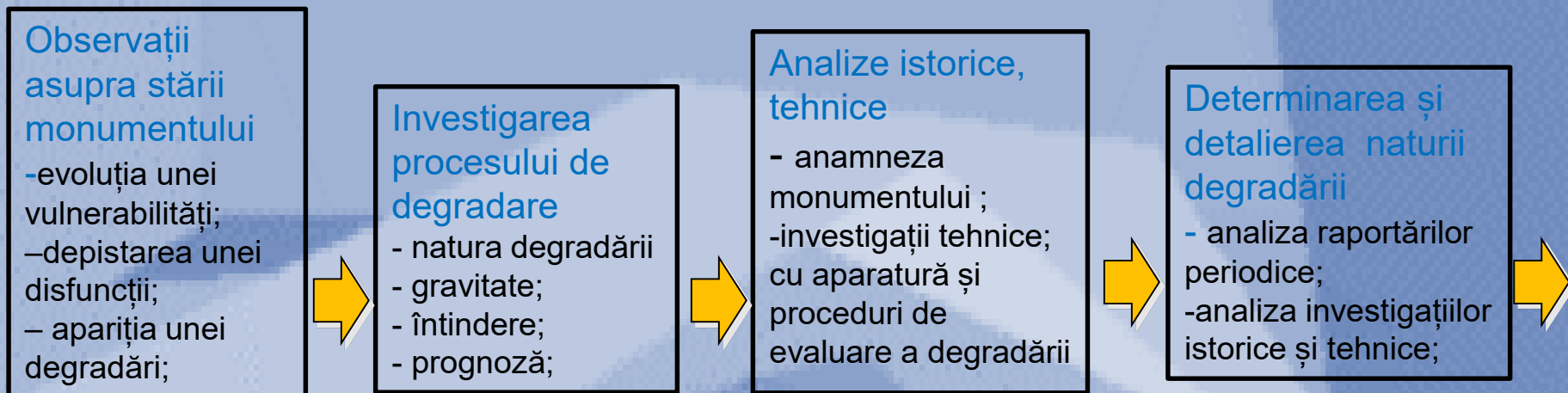
(incipientă, evoluată, critică)

Distrugere

(parțială sau totală)

Disfuncția este o ieșire din parametrii standard de calitate sau funcționare a uneia sau mai multor componente ale entității monumentale; aceasta poate fi acceptabilă pe termen scurt, dar poate deveni critică, constituindu-se ca un pericol.

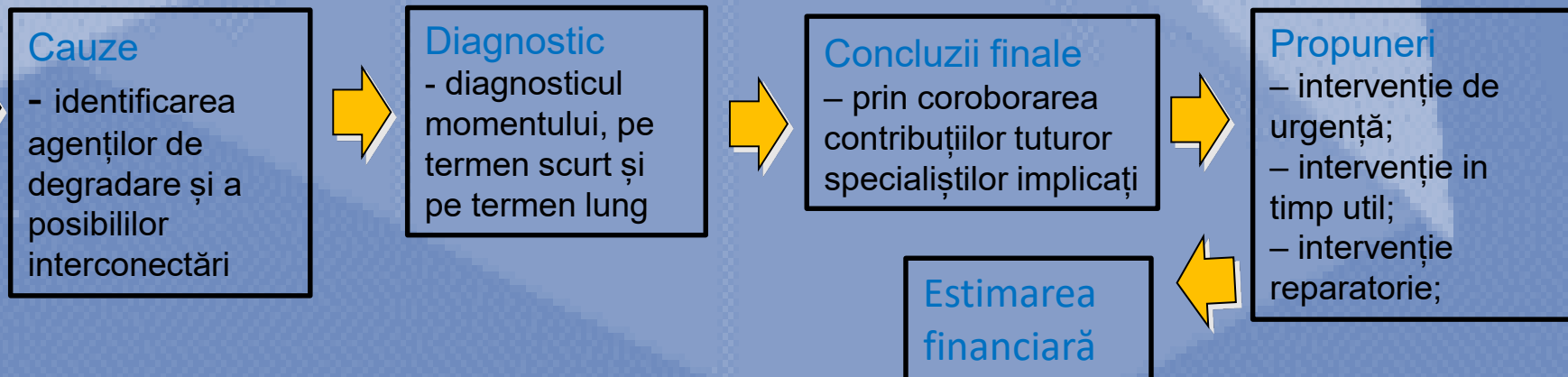
FLUXUL DE FUNDAMENTARE A UNUI DIAGNOSTIC

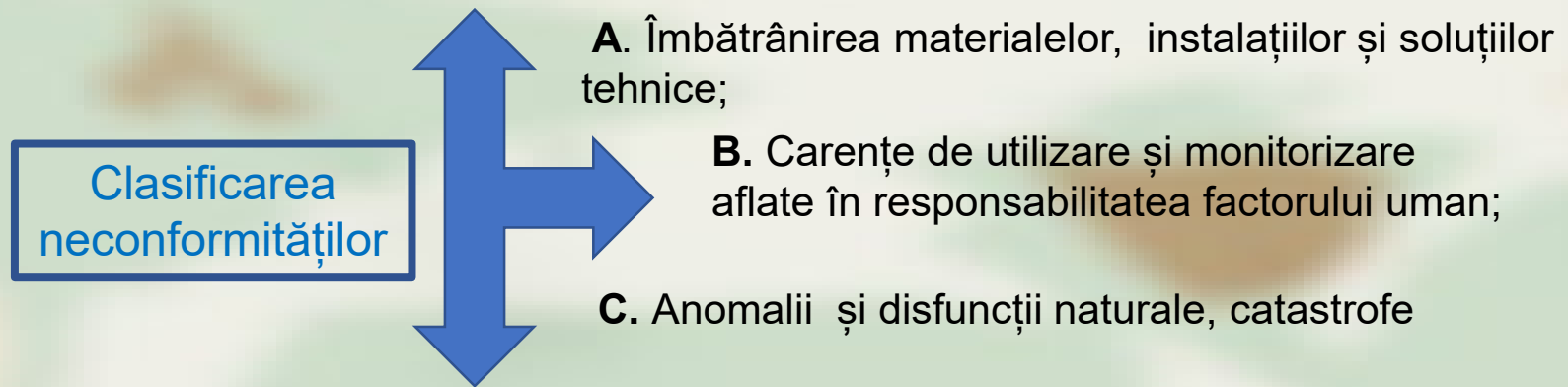
1. În vederea limitării riscurilor de degradare fizică a patrimoniului arhitectural, fiecare parte se angajează în vederea definirii mijloacelor de reducere sau de eliminare a acestor efecte;

2. Să se ia în considerare problemele specifice ale conservării patrimoniului în politicile de combatere a poluării.

Convenția de la GRANADA 1985 art. 8

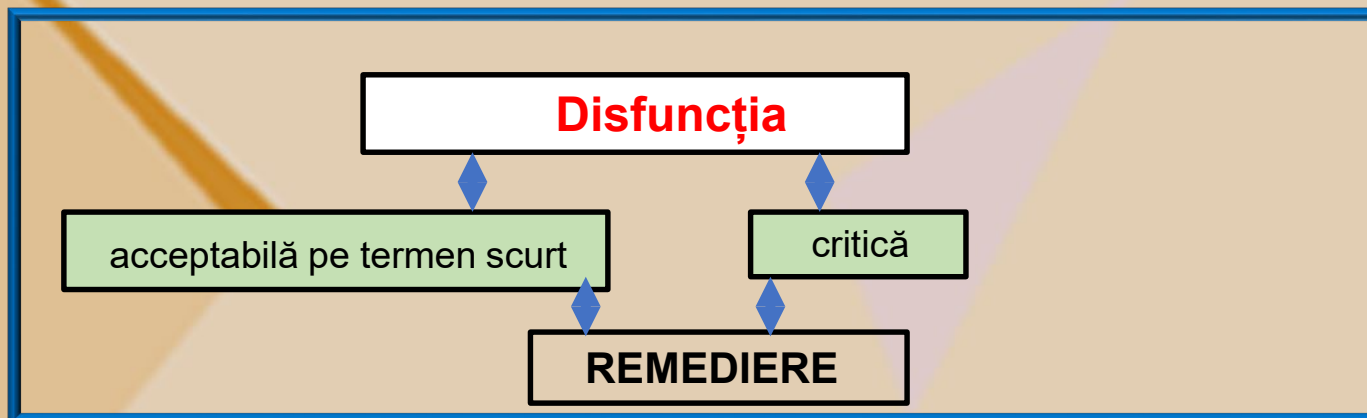
Neconformitatea este o abatere cu grade diferite de cuprindere și durată, care prin repetare sau continuare generează un pericol la adresa integrității unui monument istoric.

Neconformități ale monumentelor din categoria A

- Pierderea rezistenței structurilor de zidărie, de liant, structuri de rezistență;
- Leșirea unor instalații din durata medie de viață, de funcționare în siguranță, subdimensionate sau suprasolicitate;
- Modificarea planului inițial prin compartimentări și re compartimentări, practicarea de goluri care au redus structurile de siguranță ale monumentului;
- Modificări ale arhitecturii interioare și exterioare, deteriorări ale componentelor artistice;
- modificări ale învelitorii, adosarea de anexe etc;

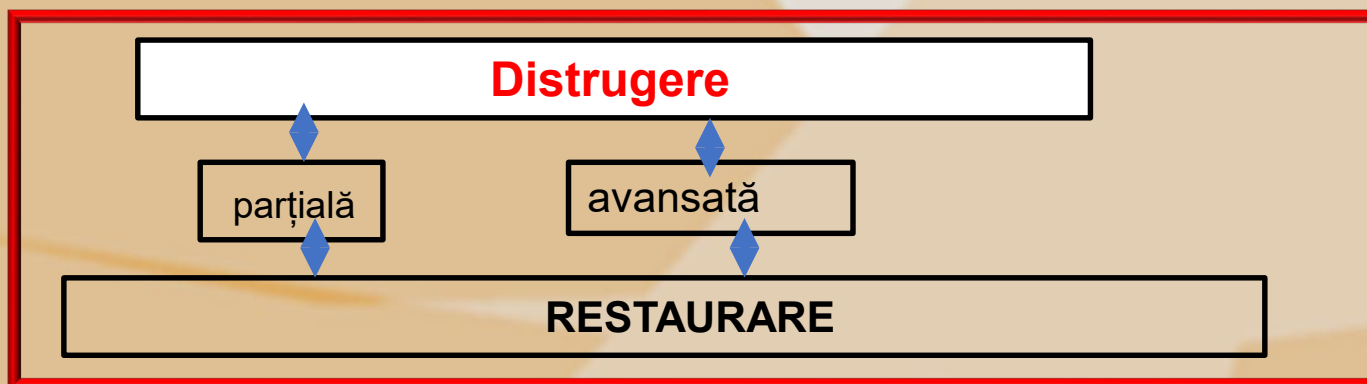
STADIILE DE DEGRADARE A UNUI MONUMENT ÎN RELAȚIE CU NIVELELE DE PERICOL

**NIVEL
1**

**NIVEL
2**

**NIVEL
3**

GRAVITATEA DEGRADĂRILOR ÎN CONDIȚII DE RISC

major

terorism • incendii •
cutremur

mediu

inundații •
poluare

redus

Vandalizare • transport greu • vecinătăți
periculoase • salubritate

TABLOUL PRINCIPALILOR FACTORI DE RISC

Riscul	Nivel	Descriere	Urmări	Măsuri preventive
Vandalizare	mediu	Acțiuni ale unor persoane cu dezechilibre mentale	-Degradarea remediabilă a bunului/monumentului	- Asigurarea pazei și supravegherea vizitatorilor; - Dotarea cu aparatură de supraveghere;
Pericol de incendiu	scăzut	Incendiu de sursă accidentală/provocată, în interior și/sau exterior	-Degradarea iremediabilă a unor componente ale monumentului	- Dotarea cu instalații de sesizare și alarmare în caz de incendiu - Buna funcționare a instalațiilor de alimentare cu apă; -Dotarea la nivelele prescrise cu mijloace de stingere adecvate Supravegherea comportamentului vizitatorilor;
Pericol trasnet	ridicat	Incendiu de sursă naturală	-Degradarea unor componente ale monumentului	-Certificarea de bună funcționare a instalației de paratrăsnet; - Acțiuni circumstanțiale;
Pericol de cutremur	mediu	Distrugerii mecanice și incendii de sursă diversă	-Degradarea unor componente ale monumentului	Asigurarea componentelor mobile
Pericol de inundație	scăzut	Distrugerii mecanice și deteriorări asociate	-Degradarea unor componente ale monumentului	- Asigurarea integrității învelitorii, altor componente ale acestora -Asigurarea bunei funcționări a rețelelor de deversare a apei; -Controlul periodic al nivelului de colmatare a drenurilor;
Microclimat malign	mediu	Modificări mecanice, fizice și chimice ale straturilor suport și estetice	-Degradarea unor componente ale monumentului -Degradare patrimoniu mobil	- Dotarea cu aparatură și instalații de monitorizare a valorilor de microclimat și intervenție pentru ameliorarea parametrilor
Pericol de furt	mediu	Probabilitate crescută în condițiile inexistenței pazei și a unei supravegheri necalificate	-Pierderea (iremediabilă) a unui bun cultural mobil din inventarul monumentului;	- Asigurarea cu personal de pază instruit și responsabil; - Asigurarea cu aparatură și instalații de monitorizare video și de alarmare; - Asigurarea supravegherii vizitatorilor;
Poluare	mediu	Modificări fizice și chimice ale straturilor suport și estetic	-Degradarea unor componente ale monumentului	- Întreținerea spațiului perimonumental prin prestații ale unor servicii profesionale de curățenie; - Amplasarea/respectarea utilizării parcarilor situate la o distanță de protecție față de monument;
Utilizare turistică (vizitare)	crescut	Modificări/degradări fizice și chimice ale straturilor suport și estetic	-Degradarea unor componente ale monumentului	- Asigurarea unei supravegheri active asupra vizitatorilor individuali/grupuri; -- Asigurarea cu aparatură și instalații de monitorizare video;
Utilizare în cult	scăzut	Modificări fizice și chimice ale straturilor suport și estetic	-Degradarea unor componente ale monumentului	-Reducerea/eliminarea posibilităților de degradare voită sau din neștiință

PUNCTE CRITICE DE CONTROL

AMENAJĂRI • SURSE • ECHIPAMENTE

Amenajări

- Alimentarea cu apă
- Instalații de distribuție

- Canalizarea apei meteorice și menajeră

Drenuri
apa
meteorică

Echipamente/instalații tehnice

TRAFO
Iluminat

- Incălzire
- Gaze

• Efracție

echipamente tradiționale • echipamente modernizate

monitorizare • mentenanță

proceduri ale deținătorului sau ale furnizorului de servicii

NIVELE DE REACȚIE ȘI INTERVENȚIE

Neconformitatea/PERICOLUL	Cine	Ce face	Obs.
Descoperirea unei neconformități minore care nu reprezintă un pericol imediat;	proprietar/ administrator	<ul style="list-style-type: none"> ●Sesizare primărie ●Consultare DJPCN 	Intervenție cu personal calificat, autorizat
Descoperirea unei neconformități care prin continuare/repetare poate genera în timp scurt o deteriorare minoră, reversibilă;	proprietar/ administrator	<ul style="list-style-type: none"> ●Sesizare primărie ●Consultare DJPCN 	
Descoperirea unei neconformități care prin repetare/continuare poate genera în timp scurt o deteriorare medie ireversibilă;	proprietar/ administrator primar	<ul style="list-style-type: none"> ●Sesizare primărie ●Consultare DJPCN ●Intervenție sub supraveghere specialiști 	
Descoperirea unei neconformități care poate genera în timp scurt o deteriorare majoră, ireversibilă;	proprietar/ administrator primar	<ul style="list-style-type: none"> ●Sesizare primărie ●Consultare DJPCN ●Intervenție cu specialiști 	
Neconformitatea amenință integritatea monumentului (inundații, incendii, distrugere)	personalul instruit alarmează și intervine	<ul style="list-style-type: none"> ●Alarmare instituții abilitate (ISU, Politie) ● Informare DJPCN 	Situație de urgență (cod roșu)

20

**recomandări
de bună
practică**

RBP X

Să nu tolerăm și să nu întreprindem nimic din ce i-ar putea dăuna valorii documentar istorice, structurii, arhitecturii, imaginii și semnificației unui monument istoric.

Conceptul de restaurare rezultă din echilibrarea obligațiilor de a nu dăuna monumentului - primum non nocere - precum și de a acționa pentru transmiterea lui generațiilor viitoare.

Prin urmare, este esențial ca principiile care ar trebui să guverneze conservarea și restaurarea monumentelor să fie identificate și formulate în comun la nivel internațional, lăsând în același timp fiecărei națiuni sarcina de a asigura aplicarea lor în cadrul propriei sale culturi și tradiții.

(Carta de la Veneția, 1964)

INTERVENȚII • CONSERVARE • RESTAURARE

20

recomandări
de bună
practică

RBP XI

Intervențiile de conservare-restaurare la adresa unui monument istoric trebuie să se facă cu materiale și după tehnologii ce vor putea fi înlocuite, într-un viitor al monumentului, fără a-i dăuna în vre-un fel.

 Carta de la Veneția privind conservarea și restaurarea monumentelor istorice
(ICOMOS, 1964);

Plecând de la ipoteza că viitorul ne va aduce tehnologii mai viabile, se impune alegerea unor modalități de conservare și restaurare care vor putea fi cu ușurință îndepărtate în viitor, în condițiile unei posibile operații de restaurare utilizând tehnologii și principii care, deocamdată, ne sunt necunoscute.

Adrian Diaconu

Respectarea și salvagardarea autenticității elementelor constitutive este o condiție fundamentală a restaurării. Totdeauna acest principiu trebuie să dirijeze și să condiționeze soluțiile adoptate în plan operativ (...)

Carta restaurării, 1972

Intervențiile care se efectuează asupra imobilelor care nu sunt monumente istorice, dar care se află în zone de protecție a monumentelor istorice sau în zone construite protejate se autorizează pe baza avizului Ministerului Culturii și Cultelor sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor și a celorlalte avize, potrivit dispozițiilor legale în vigoare.

INTERVENȚII

Toate intervențiile care se efectuează asupra monumentelor istorice, altele decât cele de schimbare a funcției sau a destinației, de întreținere sau de reparații curente, indiferent de sursa lor de finanțare și de regimul de proprietate a imobilului, se fac sub inspecția și controlul propriu ale Ministerului Culturii și Cultelor, respectiv ale serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor, cu personal atestat, în condițiile legii.

Intervențiile asupra monumentelor istorice pot fi:

- a) toate lucrările de cercetare, conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare, amenajări peisagistice și de punere în valoare, care modifică substanța sau aspectul monumentelor istorice;
- b) executarea de mulaje de pe componente ale monumentelor istorice;
- c) amplasarea definitivă sau temporară de împrejurimi, construcții de protecție, piese de mobilier fix, de panouri publicitare, firme, sigle sau orice fel de însemne pe și în monumente istorice;
- d) schimbări ale funcțiunii sau destinației monumentelor istorice, inclusiv schimbările temporare;
- e) strămutarea monumentelor istorice;
- f) amenajări de căi de acces, pietonale și carosabile, utilități anexe, indicatoare, inclusiv în zonele de protecție a monumentelor istorice.

nivele de degradare la:

- structură
 - arhitectură
 - componente artistice
- mică • medie • mare**

**lucrări de intervenție în primă urgență:
MONUMENTE CARE PREZINTĂ PERICOL PUBLIC**

Consolidare:

Acțiuni care urmărește îmbunătățirea integrității structurale a monumentului istoric.

Pază:

Protejarea monumentului istoric împotriva furturilor sau a distrugerilor intenționate (vandalisme).

Principalele activități privind protecția monumentelor istorice

Întreținere:

Observarea continuă a stării fizice a monumentului istoric și ansamblul de măsuri luate pentru menținerea acestei stări.

Restaurare:

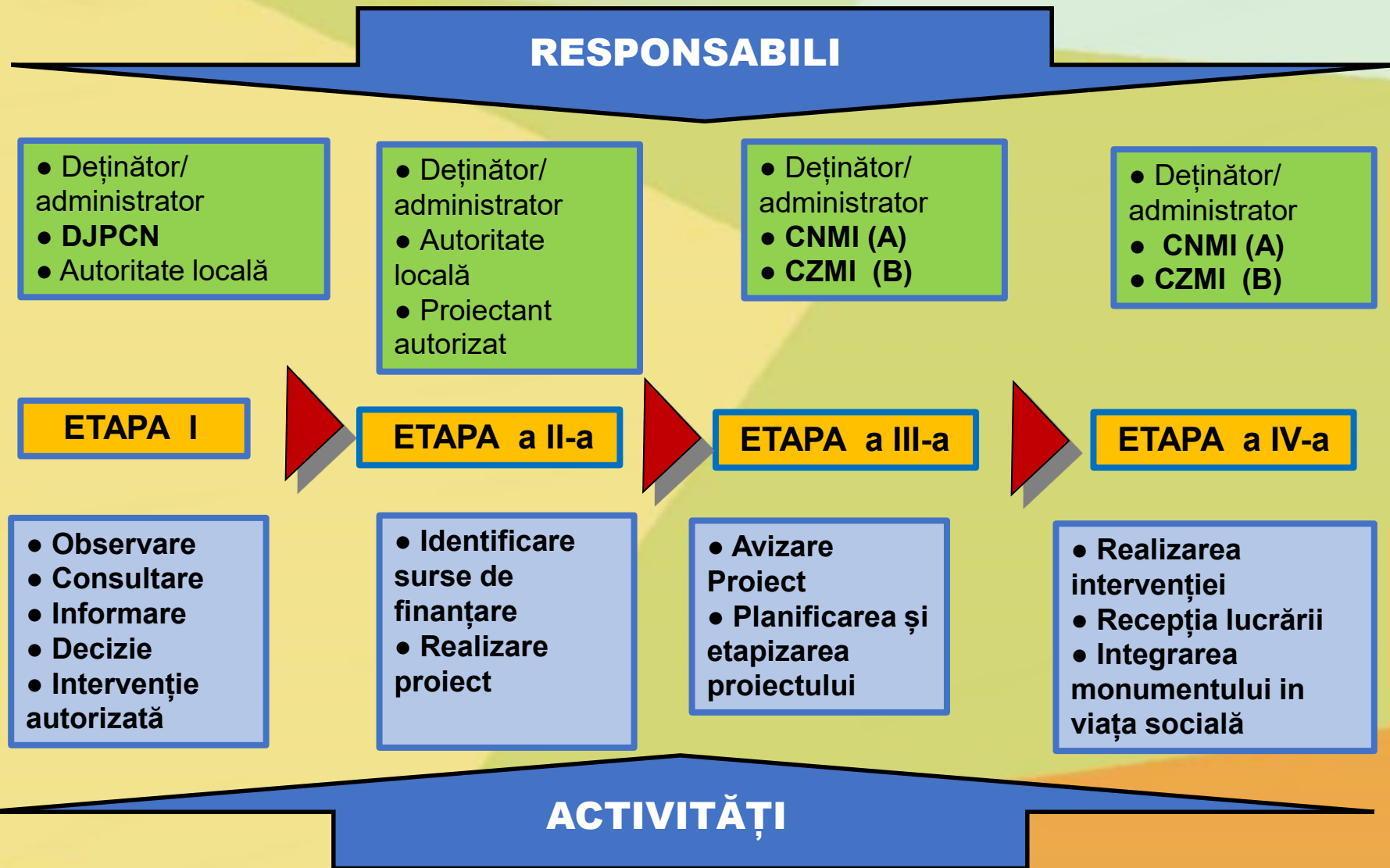
Acțiuni de înaltă specializare care are scopul de a evidenția mărturiile istorice incluse în monumentul istoric și de a păstra autenticitatea acestuia.

Integrare socială, economică și culturală în viața comunității locale:

Înscrierea în programele de dezvoltare și în planificarea locală și regională a acțiunilor de protecție a monumentelor istorice.

DIAGRAMA FLUX DE INTERVENTII *

* Plaja de intervenții asupra unui monument istoric cuprinde un domeniu larg de inițiative, de la simple activități de întreținere și conservare până la cele de anvergură prin restaurare.

20

**recomandări
de bună
practică**

RBP XII

Numai specialiștii în monumente istorice – istorici, arhitecți, ingineri, conservatori, restauratori sunt în măsură să recomande, să proiecteze și să execute cele mai adecvate intervenții pentru salvarea și ameliorarea stării de sănătate a unui monument istoric.

(1) Intervențiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii și Cultelor sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor.

(4) Elaborarea expertizelor tehnice, a proiectelor de consolidare, restaurare, verificarea tehnică a proiectelor și dirigentarea lucrărilor se efectuează numai de experți și/sau specialiști atestați de către Ministerul Culturii și Cultelor, cu respectarea exigențelor specifice domeniului monumentelor istorice și a cerințelor privind calitatea lucrărilor în construcții.

20

recomandări
de bună
practică

RBP XIII

Realizați orice intervenții necesare sau prevăzute în proiectul de conservare - restaurare, dintre cele care presupun activități de întreținere, mentenanță a instalațiilor și sistemelor de uz gospodăresc, numai cu personal calificat în operațiunile respective, autorizat să emită garanții și certificări de bună funcționare.

(f) instalațiile de iluminat, încălzire, apă și canal sunt în bună stare, au fost temeinic verificate și funcționează în mod corespunzător;

Legea 182/ 2000

AUTORIZAREA INTERVENȚIILOR

Intervențiile se pot face numai pe baza și cu respectarea avizului emis de către serviciile publice.

Autorizația de construire sau autorizația de desființare se eliberează numai pe baza și în conformitate cu avizul. Aceleași condiții se impun și pentru intervențiile care se efectuează asupra imobilelor care nu sunt monumente istorice, dar care se află în zone de protecție a monumentelor istorice sau în zone construite protejate.

- ☯ toate lucrările de cercetare, conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare, amenajări peisagistice și de punere în valoare, care modifică substanța sau aspectul monumentelor istorice;
- ☯ amplasarea definitivă sau temporară de împrejurimi, construcții de protecție, piese de mobilier fix, de panouri publicitare, firme, sigle sau orice fel de însemne pe și în monumente istorice;
- ☯ amenajări de căi de acces, pietonale și carosabile, utilități anexe, indicatoare, inclusiv în zonele de protecție a monumentelor istorice.

20

recomandări
de bună
practică

RBP XIV

Respectați cu rigurozitate Obligația de folosință a MI, asigurându-vă astfel o protecție completă și calificată de bune practici în deținerea, administrarea și utilizarea monumentului istoric.

- **Obligația privind folosința monumentului istoric este un document obligatoriu, cu caracter permanent, prin care sunt precizate condițiile și regulile de utilizare sau de exploatare și de întreținere a unui monument istoric.**
- **Specialiștii serviciilor monumente istorice din cadrul direcțiilor pentru cultură, culte și patrimoniul cultural național județene, vor verifica periodic, cel puțin o dată pe an și în mod obligatoriu la fiecare sesizare, modul în care sunt respectate prevederile Obligației privind folosința monumentului istoric.**

(Metodologia din 18 iunie 2003 art.1,11)

<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/44618>

20

recomandări
de bună
practică

RBP XV

Solicitați consultanța gratuită a specialiștilor DJPCN, ori de câte ori apar modificări în starea de sănătate a monumentului istoric sau când intenționați să produceți orice intervenție, oricât de ne semnificativă în ansamblul monumentului istoric.

(1) Pentru protejarea monumentelor istorice aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice, Ministerul Culturii și Cultelor, serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor și autoritățile administrației publice locale, după caz, pot asigura, la cererea proprietarilor, cu titlu gratuit, consultanță de specialitate, în condițiile legii.

(2) În cazul în care statul sau autoritățile publice locale acordă sprijin financiar, acesta constă în acoperirea parțială sau totală a costurilor studiilor și documentațiilor tehnice, precum și, după caz, ale lucrărilor de intervenție asupra monumentelor istorice.

Legea 422/2001 art. 37

REGULI DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN MONUMENTELE UTILIZATE ÎN CULT

☼ Pentru siguranța monumentului și a bunurilor mobile din patrimoniul acestuia este obligatorie întreținerea în stare de funcționare, în siguranță, a tuturor sistemelor și instalațiilor:

- de paratrăsnet;
- de iluminat și încălzire;
- de sesizare și alarmare a accesului prin efracție;
- de sesizare și alarmare a unui început de incendiu

☼ Toate aceste instalații se montează și se întrețin numai de către persoane/firme autorizate.

☼ Se asigură supravegherea cu strictețe a utilităților cu foc deschis, utilizate în cult (lumânări, candelabre, cadelnițe, sobe de altar etc)

☼ Comunicarea unei situații de urgență se face prin anunțarea la primărie, la postul de poliție și la Serviciul Național Unic de Apeluri de Urgență;

Autorizația de construire se eliberează pentru:

- a) lucrări de construire, reconstruire, modificare, extindere sau reparare a clădirilor de orice fel;**
- b) lucrări de construire, reparare, protejare, restaurare, conservare, precum și orice alte lucrări, indiferent de valoarea lor, ce urmează a fi efectuate la construcții reprezentând monumente și ansambluri istorice, arheologice, de arhitectură, artă sau cultură, inclusiv cele din zonele lor de protecție;**
- c) lucrări de construire, reconstruire, modificare, extindere sau reparare privind căi de comunicație, dotări tehnico-edilitare subterane și aeriene, împrejurimi și mobilier urban, amenajări de spații verzi, parcuri, piețe și celelalte lucrări de amenajare a spațiilor publice;**
- d) foraje și excavări necesare studiilor geotehnice și ridicărilor topografice, exploatări de cariere, balastiere, sonde de gaze și petrol, precum și alte exploatări;**
- e) construcții provizorii de șantier, necesare execuției lucrărilor de bază, dacă nu au fost autorizate o dată cu acestea;**
- f) organizarea de tabere de corturi, căsuțe sau de rulote;**
- g) lucrări cu caracter provizoriu: chioșcuri, tonete, cabine, spații de expunere situate pe căile și în spațiile publice, corpuri și panouri de afișaj, firme și reclame.**

Legea 50/1991 (art. 3)

autorizatia de constructie

se intocmește conform legilor 50/1991 și 53/2001

cuprinde:

- cerere pentru emiterea autorizației de construire completată cu elementele de identificare și datele tehnice;
 - actul doveditor al titlului asupra imobilului, care să îi confere solicitantului dreptul de execuție a lucrărilor de construcții (în copie legalizată);
 - declarație pe propria răspundere privind inexistența unor litigii asupra imobilului;
 - certificatul de urbanism (în copie);
 - planul de amplasare a terenului în zonă (planurile cadastrale);
 - proiectul pentru autorizarea executării lucrărilor de construire inclusiv referatele de verificare și, după caz, raportul de expertiză tehnică semnate și ștampilate în original;
 - avizele și acordurile solicitate prin Certificatul de urbanism;
 - documentul de plată a taxei de emitere a autorizației de construire (în copie);
 - documentele de plată a taxelor legale pentru avizele și acordurile necesare;

ASIGURAREA IGIENEI

Este necesară întreținerea stării de conservare a monumentului și bunurilor mobile prin realizarea unei curățenii, executată îngrijit și pe baza unui instructaj adecvat.

■ pentru a se evita orice deteriorări sau distrugeri, posibile prin utilizarea inadecvată a unor unelte (mături, cârpe etc) și substanțe nerecomandate (produse petroliere) este indicată utilizarea aspiratoarelor de tip industrial.

■ trebuie realizate, periodic, acțiuni de curățenie în toate spațiile monumentului (inclusiv în spatele icoanelor, în colțurile diaconiconului și proscomidiei, în zona corului, în cafas etc) pentru a nu favoriza apariția unor focare de atac biologic (fungi, cari, molii, șoareci etc.)

■ trebuie igienizate locurile cu reziduri alimentare care favorizează instalarea cuiburilor de rozătoare, altor factori implicați în deteriorarea bunurilor culturale;

■ în cazul monumentelor din lemn, un factor esențial îl constituie starea învelitorii, cunoscut fiind faptul că infiltrațiile de apă din ploi pot conduce la un atac devastator al ciupercii *Merulius lacrymans*.

merulius lacrymans

C 46-1986

Atacurile biologice

- a) atacul ciupercii Merulius Lacrymans
- b) atacul insectelor xilofage – din ordinul Coleopterelor – Anobium punctatum, Sextobium ruffovillosum, Lyctus linearis;
- c) atacul insectelor din familia Tineidae, Tineola Biselliella Hump, Tinea Pellionella L și Tricophaga Tapetzella L.

Ciuperca Merulius Lacrymans este ciuperca cu o dezvoltare optimă între 18 – 22°C, creșterea fiind oprită la peste 27°C; miceliul moare în trei zile la 34°C și doar în trei ore la 38°C, în 15 min. la 40°C. Dezvoltarea ciupercii la suprafața lemnului este condiționată de o UR de 60 – 80%. De obicei este depistată în luna cea mai umedă, cu temperaturi favorabile.

Instrucțiuni tehnice pentru prevenirea și combaterea buretelui de casă la materiale lemnoase folosite în construcții. I.C.C.P.D.C. nr. 23/27.06.1986

**FLUXUL
INTERVENȚIEI
LA APARIȚIA
UNEI
DISFUNCȚII**

Observarea unei disfuncții/degradări la nivelul monumentului istoric

Obținerea unui raport de constatare

Informare scrisă către instituțiile cu atribuții

Primăria locală

Forul ierarhic

DJPCN

Consultare detaliată și propuneri de soluții

PROIECT

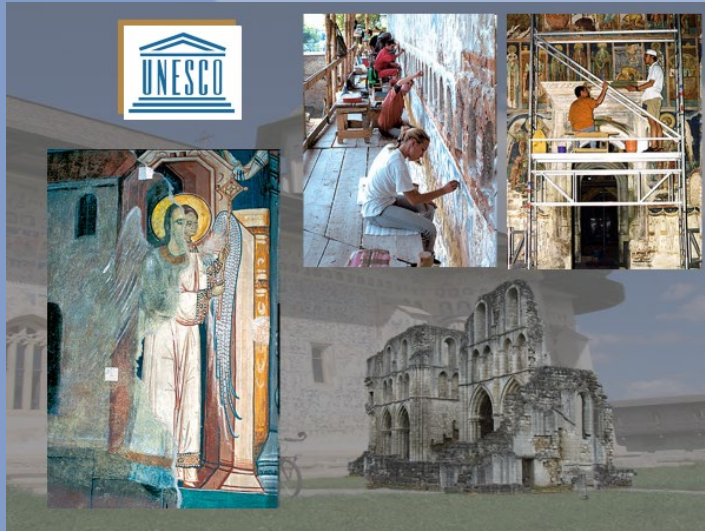
REMEDIEREA DISFUNCȚIEI/DETERIORĂRII

STOP

RESTAURAREA MONUMENTELOR ISTORICE

Principii:

Procesul restaurării este o operație extrem de specializată. Scopul ei este de a păstra și revela valoarea estetică și istorică a monumentului și se bazează pe respectul materialului original și a documentelor autentice. Ea trebuie să se oprească acolo unde începe ipoteza, iar în acest caz orice lucrare suplimentară ce este indispensabilă trebuie să se distingă de compoziția arhitecturală și trebuie să poarte amprenta contemporaneității.

Restaurarea trebuie precedată și urmată în toate cazurile de către studii arheologice și istorice ale monumentului.

Acolo unde tehnicile tradiționale se dovedesc inadecvate, consolidarea unui monument poate fi realizată prin folosirea oricărei tehnici moderne de conservare și construcție a cărei eficacitate a fost demonstrată științific și probată prin experiență.

**Obiectivul principal
al unui proiect de
restaurare**

**Repunerea
monumentului în
siguranță prin:**

- ⌚ **modificarea structurilor (la interior) pentru creșterea rezistenței și siguranței construcției;**
- ⌚ **păstrarea sau refacerea fațadelor în stilul arhitecturii perioadei istorice inițiale, la nivelul formeii celei mai vechi cunoscute sau prin similitudine, cât mai apropiată de alte monumente din epocă;**
- ⌚ **readucerea monumentului la specificul funcțional și arhitectura exterioară inițială;**
- ⌚ **reintegrarea monumentului în funcția culturală și socială;**

20

recomandări
de bună
practică

RBP XVI

Mentținerea autenticității acoperă cerința de bună practică prin care specialiștilor care proiectează și celor care asigură conservarea - restaurarea unui monument istoric li se cere să nu se îndepărteze de forma originală a monumentului.

Respectarea și salvagardarea autenticității elementelor constitutive este o condiție fundamentală a restaurării.

Totdeauna acest principiu trebuie să dirijeze și să condiționeze soluțiile adoptate în plan operativ (...)

(Carta restaurării, 1972, anexa B)

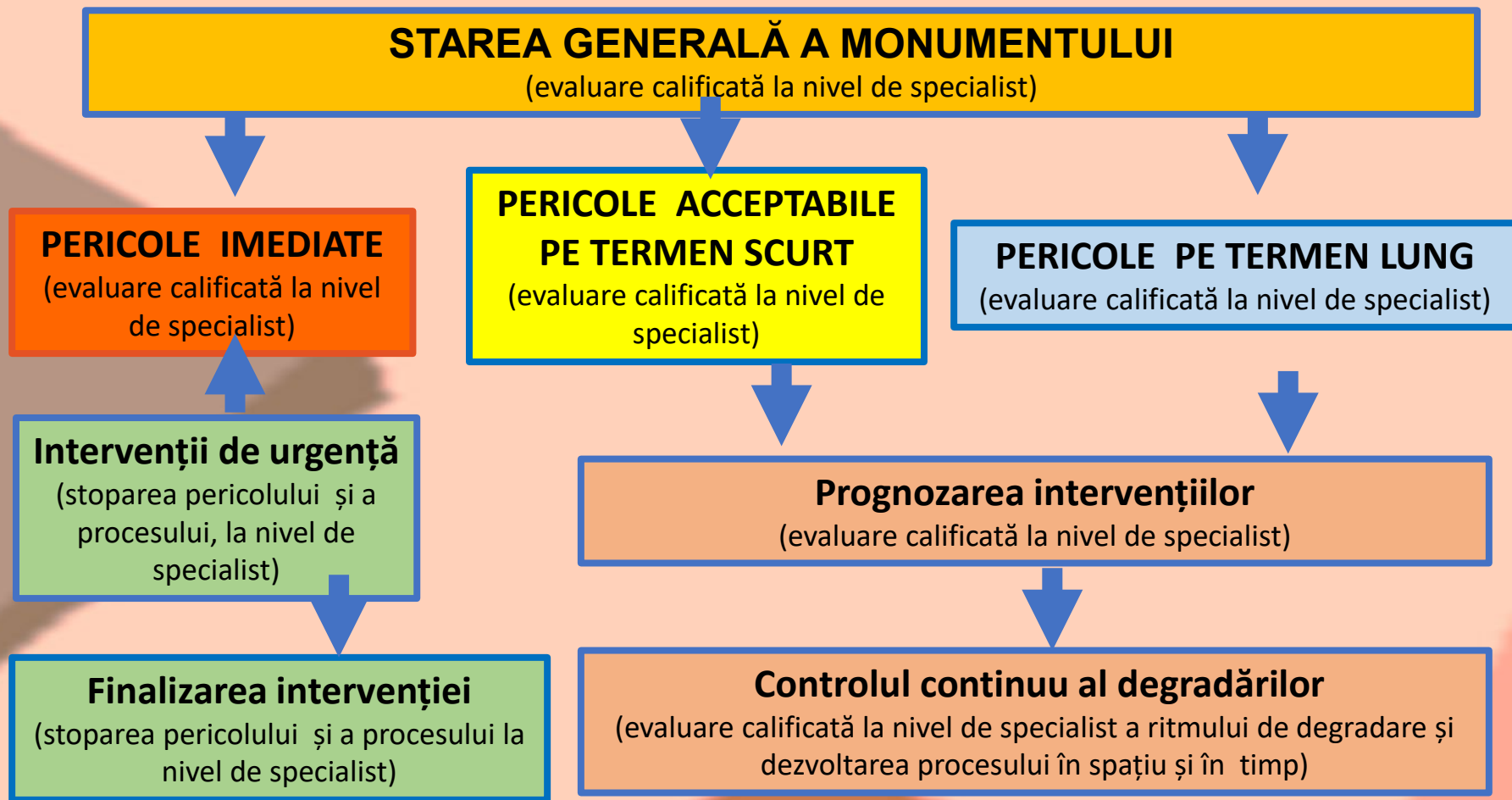
Restaurarea este o operație ce trebuie să aibă îndeobște un caracter excepțional. Ea are ca scop conservarea și punerea în evidență a valorii estetice și istorice a monumentelor și se bazează pe respectul rămășițelor trecutului și pe documentele autentice. Ea se oprește acolo unde începe ipoteza; dincolo de aceasta, orice lucrare de completare considerată indispensabilă va fi înțeleasă ca o compoziție arhitecturală și va trebui să poarte pecetea epocii noastre.

Carta de la Florența art.9

Cuprinsul documentației de restaurare

- Scrisoarea/adresă de înaintare semnată de proprietarul/deținătorul, cu orice titlu al imobilului monument istoric, sau de elaboratorul acesteia; - Foaia de capăt: denumirea obiectivului și codul, conform Listei Monumentelor Istorice actualizată și adresa; numele proprietarului/ beneficiarului/ deținătorului imobilului, denumirea proiectului; numărul proiectului/contractului/anul; faza de proiectare. - Colectivul de elaborare: numele și coordonatele, proiectantului general, al șefului de proiect complex, al proiectanților de specialitate, cu precizarea numelui, profesiei calității/responsabilității pe care au avut-o la elaborarea documentației; - Documente incluse în documentații: certificatul de urbanism; copie după documente care atestă dreptul de proprietate, după caz; cadastrul, după caz; copii după avize ale Ministerului Culturii și Cultelor sau ale serviciilor deconcentrate ale acestuia, acordate anterior pentru același monument istoric, la alte faze de proiectare, având că obiect același domeniu de elaborare ca cel prezentat pentru avizare, sau pentru domenii conexe; alte documente necesare, după caz. - Expertizele tehnice:- Conținutul cadru al expertizelor tehnice este cel prevăzut în Hotărârea Guvernului nr.1364/27.12.2001 “Normele metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr.20/1994, privind reducerea riscului seismic al construcțiilor existente”; Expertizele Tehnice, pentru imobilele monumente istorice; Concluziile Expertizelor Tehnice elaborate, vor dezvolta un concept unitar de intervenție asupra monumentului istoric, vor cuprinde variante maximale și minimale de intervenție și vor stabili prioritățile lucrărilor. - Piese scrise: date generale privind monumentul istoric, starea tehnică și de conservare a acestuia, pentru componentele: arheologie, arhitectură, structură, componente artistice, caracteristici ale terenului precum și propuneri privind studiile, cercetările, investigațiile și fazele de proiectare necesare; memoriul justificativ/general va cuprinde referiri la tema de proiectare, detaliind pluridisciplinar, toate aspectele istorice, artistice, arhitecturale, ingineresti, științifice și tehnice ale monumentului istoric; intervenții anterioare, starea de conservare actuală, propunerile de intervenție; memoriile tehnice de specialitate; referatele de specialitate cu semnătura și ștampilele expertului/expertilor tehnici atestați; referatele de specialitate, semnătura și ștampila verficatorului/ verficatorilor de proiecte, atestați; - Piese desenate: plan de încadrare în zonă la scara 1:25.000 sau 1:5000, după caz; plan de situație la scara 1:200, 1:500 sau 1: 1.000, după caz; relevee specifice domeniului care face obiectul proiectului, cu marcarea diferențiată a tuturor tipurilor de degradări sau avarii, după caz; planuri, secțiuni, fațade/planșe, la o scară convenabilă, specifică domeniului/fazei de elaborare a proiectului, cu marcarea propunerilor, de intervenție în conformitate cu conceptul unitar de restaurare propus. - Alte piese, în funcție de domeniul proiectului: studii istorice, de arhitectură/arhitectură comparată/iconografice/arheologice, urbanism istoric și/sau altele, după caz; documentar fotografic, explicativ/comentat; studii de teren:topografice, geotehnice și/sau altele, după caz; investigații fizico-chimice, biologice, petrografice sau altele, după caz.

INIȚIEREA UNUI PROIECT DE INTERVENȚIE * ASUPRA UNUI MONUMENT ISTORIC

* Intervenția asupra unui monument istoric cuprinde un domeniu larg de inițiative, de la simple activități de întreținere și conservare până la cele de anvergură prin restaurare

 Menținerea autenticității - ansamblu de acțiuni menite să dea obiectivului starea pe care a avut-o la un anumit moment istoric – cel mai adesea cel original; restaurarea constă în reconstrucția tehnică, independent de starea obiectivului înainte de intervenție.

TABLOUL COMPETENȚELOR TEHNICE ALE PERSONALULUI IMPLICAT IN PROTEJAREA MI

Redactare FAE si a OBLIGAȚIEI de folosire

- Specialiști DJPCN
- Alți specialiști atestați MCIN

Constatarea stării generale de sănătate a MI, identificarea unei degradări la arhitectura, structura de rezistență, degradări decorative /artistice, alte

- Specialiști DJPCN
- Alți specialiști atestați MCIN

Intervenții de întreținere a MI și a unor componente ale sale, sisteme și instalații

- Personal calificat și autorizat pentru intervențiile respective

Redactarea proiectului de conservare, reabilitare, restaurare

- Specialiști (arhitecți, ingineri restauratori) atestați MCIN

Intervenții de conservare, restaurare, dirigenție de șantier

- Specialiști (arhitecți, ingineri restauratori) atestați MCIN

Controlul intervențiilor

- Specialiștii DJPCN • Specialiști (arhitecți, ingineri restauratori) atestați și desemnați de MCIN

STRUCTURA UNUI PROIECT

propus avizării Comisiei Monumentelor Istorice

continutul cadru

<http://www.monumenteiasi.ro/lege.php?id=11>

documentații

- Scrisoarea/adresa de înaintare;
- Foaia de capăt;
- Colectivul de elaborare;
- Documente incluse în documentații;
- Expertize tehnice;
- Piese scrise;
- Piese desenate;
- Alte piese, în funcție de domeniul proiectului;

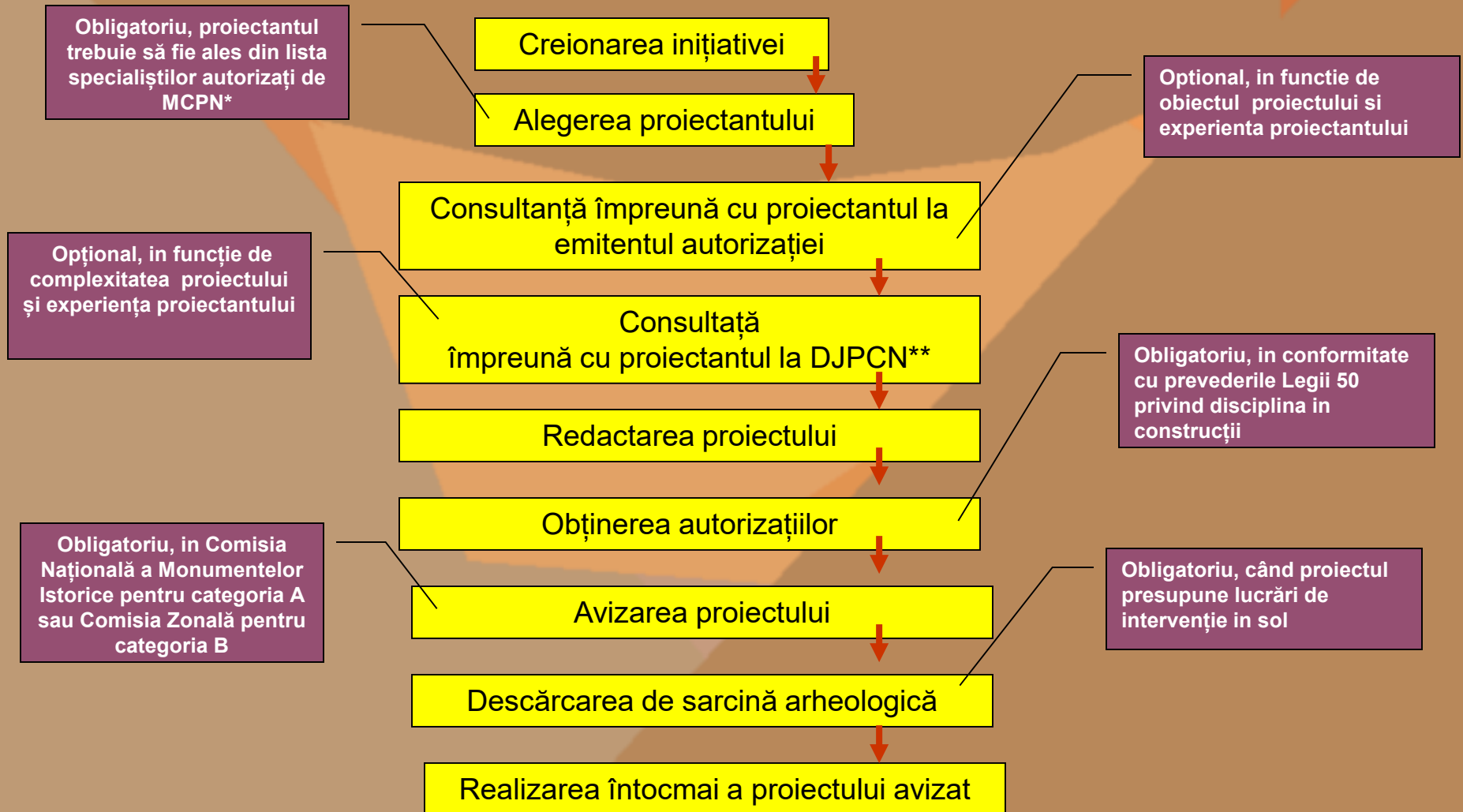
NOTĂ :

Rămâne la aprecierea șefului de proiect și a specialistului serviciilor deconcentrate ale Ministerului Culturii și Cultelor sau din minister, vericator al conținutului documentației, sau al președintelui de ședință, pe proprie răspundere, după caz, că în funcție de amploarea intervențiilor asupra monumentului istoric, de necesitatea intervenției imediate sau de urgență, asupra monumentului, să decidă, justificat, asupra diminuării sau completării pieselor necesare prevăzute în prezentul conținut cadru.

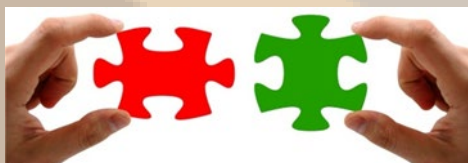
FLUXUL

metodologic de realizare a unui proiect privind monumentele istorice

* Ministerul Culturii și Identității Naționale

** Direcția Județeană pentru Patrimoniul Cultural Național

PROIECTUL DE RESTAURARE - DEMERS ȘI ABORDARE MULTIDISCIPLINARĂ

CAPITOLUL PREZENTARE GENERALĂ

ISTORIC

arheologie

- sondaje
- descărcare
- anamneză

TEHNIC

arhitectură

- compunere arhitectonică
- aspect estetic
- adecvare la destinație

structură

- fundații
- pereti
- stâlpi
- învelitori
- scări

instalații

- sanitare
- gaze
- electrice
- efracție
- paratrăsnet

ARTISTIC

componente artistice

- pardoseli decorative
- pictura murală
- vitralii
- patrimoniu mobil

EVALUAREA/DESCRIEREA STĂRII GENERALE A MONUMENTULUI

istoric • arheolog • arhitect • inginer • conservator • restaurator

20

recomandări
de bună
practică

RBP XVII

Gradul de atractivitate a unui monument istoric, motivat de valențele sale de vechime și frumusețe, este opțiunea principală pentru care obiectivul este căutat și vizitat de turiști. În aceste condiții, întreținerea salubră a spațiilor, bunele servicii destinate publicului, crearea și întreținerea unui cadru peisagistic atractiv sunt indispensabile unei bune funcționări a oricărui monument istoric.

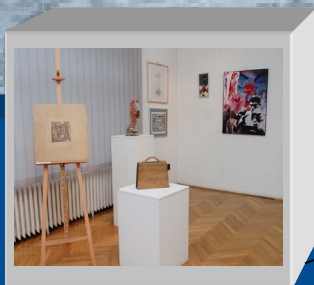

Ambientul monumentelor trebuie să facă obiectul unei griji speciale pentru salvagardarea integrității și purității sale estetice și asigurarea unei prezentări potrivite.

Carta de la Veneția, art 14

VALORIFICARE

**ACTIVITĂȚI
EDUCATIVE PENTRU
CREȘTEREA
INTERESULUI
DE PROTEJARE A
MONUMENTELOR**

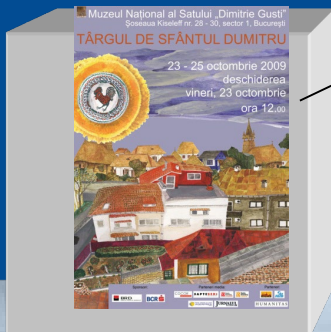
**ACTIVITĂȚI
EXPOZIȚIONALE DE
VALORIFICARE A
PATRIMONIULUI
MOBIL DEȚINUT**

**MONUMENTELE
ISTORICE ÎN
VIAȚA
SOCIETĂȚII**

**PREOCUPĂRI
CONSTANTE DE
PROTECȚIE,
CONSERVARE ȘI
RESTAURARE**

**REPER DE
ATRACTIVITATE
ÎN AREALUL
CULTURAL-
TURISTIC AL
ZONEI**

20

recomandări
de bună
practică

RBP XVIII

Este benefică edificarea în comunitatea locală a unei culturi în favoarea monumentului istoric, prin activități care să contribuie la educarea, mai ales a tinerelor generații, în spiritul respectului și prețuirii obiectivului, a conștientizării valorii lui locale, naționale sau internaționale.

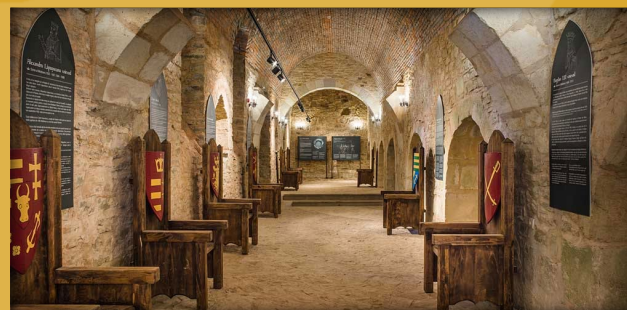

20

recomandări
de bună
practică

RBP XIX

Confirmarea importanței unui monument în arealul local și național, sporirea prezenței lui în activitatea turistică, creșterea gradului de atractivitate la public se pot realiza și prin punerea în valoare a patrimoniului mobil de bunuri deținut, organizat în forme expoziționale adecvate profilului și anamnezei monumentului istoric.

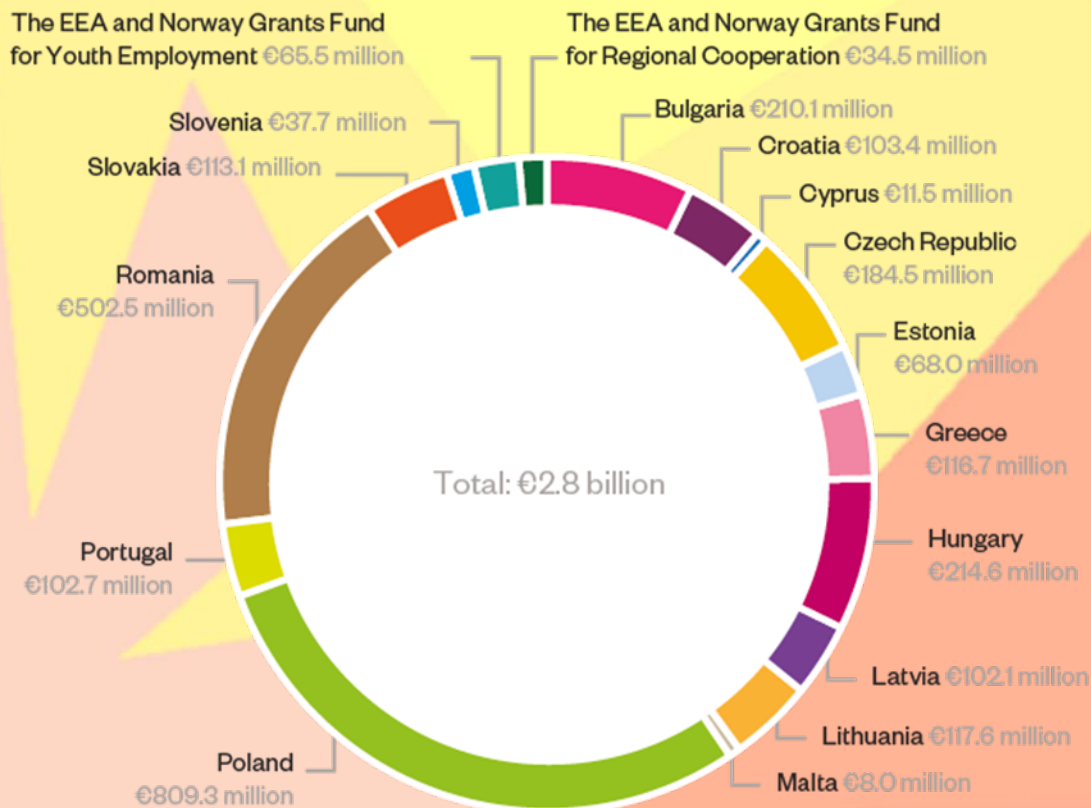
20

recomandări
de bună
practică

RBP XX

Pentru o bună protejare a monumentului istoric propuneți entităților finanțatoare proiecte de conservare-restaurare eligibile, în concordanță cu țelurile granturilor respective, redactate conform ghidurile de solicitant sau apelând la persoane autorizate.

Granturilor SEE 2014 – 2021

20 DE REGULI DE BUNĂ PRACTICĂ

Sub autoritatea prevederilor legislative și a controlului specialiștilor îndreptățiți stimulați inițiativele organizațiilor neguvernamentale și a grupurilor de voluntariat în acțiuni benefice stării generale a monumentului, de la finanțări punctuale până la ecologizarea zonei de protecție, ghidaje, alte inițiative de punere în valoare a obiectivului.

Să conștientizăm faptul că, un monument istoric este unic, este o valoare inestimabilă a umanității, este cea mai prețioasă mărturie materială a evoluției vieții și civilizației pe Pământ.

Să nu tolerăm și să nu întreprindem nimic din ce i-ar putea dăuna valorii documentar-istorică, structurii, arhitecturii, imaginii și semnificației unui monument istoric, principiul *primum non nocere* fiind înscris în Carta de la Veneția.

Să nu uităm, că și zăcămintele arheologice și ruinele sunt monumente istorice, de multe ori mai valoroase decât cele supraterrane, meritând prin aceasta aceeași grijă și atenție în semnalară, conservare, punere în valoare.

Trebuie avut în atenție faptul că nu toate bunele intenții și prestații, indiferent de donator sau de regimul relațiilor cu publicul, pot fi benefice pentru starea de sănătate, autenticitatea și valoarea unui monument istoric sau a bunurilor culturale mobile din gestiunea obiectivului

Numai specialiștii în monumente istorice – istorici, arhitecți, ingineri, conservatori, restauratori sunt în măsură să recomande, să proiecteze și să execute cele mai adecvate intervenții pentru salvarea sau ameliorarea stării de sănătate a unui monument istoric.

Să ameliorăm și să reducem cât mai mult din constatarea că, din motive subiective și obiective, de cele mai multe ori, deținătorul monumentului istoric, veriga cea mai importantă în lanțul de protejare, este, din păcate, și cea mai slabă.

Solicitați consultanță și asistență gratuită a specialiștilor DJPCN Suceava, ori de câte ori apar modificări în starea de sănătate a monumentului istoric sau când intenționați să produceți orice intervenție, oricât de ne semnificativă în ansamblul monumentului istoric.

Confirmarea importanței unui monument în arealul local și național, sporirea prezenței lui în activitatea turistică, creșterea gradului de atractivitate la public se pot realiza și prin punerea în valoare a patrimoniului mobil de bunuri deținut, organizat în forme expoziționale adecvate profilului și anamnezei monumentului istoric.

Este benefică edificarea în comunitatea locală a unei culturi în favoarea monumentului istoric, prin activități care să contribuie la educarea, mai ales a tinerelor generații, în spiritul respectului și prețuirii obiectivului, a conștientizării valorii lui locale, naționale sau internaționale.

Existența și funcționarea în siguranță a unui monument istoric, indiferent de destinația actuală și relația cu vecinătățile și publicul, sunt inseparabil condiționate de setul de reguli de prevenire, întreținere și intervenție în caz de urgență impuse de instituțiile profesionale de profil, obligații menite să asigure integritatea și salvagardarea obiectivului.

Respectați cu rigurozitate obligația de folosință a monumentului, asigurându-vă, astfel, o protecție completă și calificată de bune practici în deținerea, administrarea și utilizarea monumentului istoric.

Gradul de atractivitate a unui monument istoric, motivat de valențele sale de vechime și frumusețe, este opțiunea principală pentru care obiectivul este căutat și vizitat de turiști. În aceste condiții întreținerea salubă a spațiilor, bunele servicii destinate publicului, crearea și întreținerea unui cadru peisagistic atractiv sunt indispensabile unei bune funcționări a oricărui monument istoric.

Implicarea totală a monumentului istoric în viața spirituală, socială, culturală, turistică a localității, activități cu publicul, - prezumat benefice-reclamă din partea proprietarului/administratorului reguli și măsuri responsabile de prevenire și control a tuturor riscurilor și pericolelor.

Valoarea unui monument se întreține prin păstrarea autenticității componentelor de arhitectură, structură, artistică, funcțională. Menținerea autenticității acoperă cerința de bună practică prin care specialiștilor care proiectează și celor care asigură intervențiile de conservare-restaurarea a unui monument istoric li se cere să nu se îndepărteze de forma originară a obiectivului.

Intervențiile de conservare-restaurare în beneficiul unui monument istoric este recomandabil să se facă după tehnologii și cu materiale reversibile, ce vor putea fi înlocuite, într-un viitor al monumentului, fără a-i dăuna în vre-un fel.

Realizați orice intervenții, necesare sau prevăzute în proiectul de conservare-restaurare, dintre cele care presupun activități de întreținere, mentenanță a instalațiilor și sistemelor de uz gospodăresc, numai cu personal calificat în operațiunile respective, autorizat să emită garanții și certificări de calitate și bună funcționare.

În funcție de starea generală de sănătate sau modificările intervenite, orice intervenție asupra monumentului istoric, indiferent de categoria valorică sau deținător, trebuie să se realizeze la momentul oportun și în timp util, pentru a reduce la minimum progresul proceselor de degradare și de alterare a calităților monumentale.

Pentru o bună protejare a monumentului istoric propuneți entităților finanțatoare proiecte de conservare-restaurare eligibile, în concordanță cu țelurile granturilor respective, redactate conform ghidurile de solicitant sau apelând la persoanele autorizate din primăria localității.

Confirmarea importanței unui monument în arealul local și național, sporirea prezenței în activitatea turistică, creșterea gradului de atractivitate la public se pot realiza și prin punerea în valoare a patrimoniului mobil de bunuri deținut, organizat în forme expoziționale adecvate profilului și anamnezei monumentului istoric.